

Samsø Land.

1. Nordbye Sogn og Bye, (a) Maarup Sognet bestaaer af 72 Gaarde 70 Huuse. Sognet har tre Veyr-Møller.
 2. Onsberg Sogn, (b) Toftebjerg, Selfingaard. Stavnskaarde. Vaadstrup. Tanderup. Bispegaarden. Noget af Pillemark Bye, 51 Gaarde 103 Huuse. (256)
 3. Besser Sogn og Bye (c). Langemark. Thorup. Østerbye. Agerup. Alstrup, 93 G. 96 H. To Veyr-Møller. (257)
 4. Trandbjerg Sogn og Bye (d) af Pillemark, Brombye, Ørebye, 72 G. 115 H. Gaarden Brattingsborg. To Veyr-Møller. (258)
 5. Kolbye Sogn og Bye, (e) Krogsgaard, Permelille, Haasmark, og af Pillemark nogle Gaarde og Huuse, 19 Bønder, 49 Huuse. Tre Veyr-Møller.
- a) (255) I Taarnet er en Klokke, som er givet 1691 af Sophia Amalia Moth, Grevinde af Samsø.
Paa Alter-Tavlen sees tre Vaabner, nemlig: C. Friis Joh. Svaning og R. Jens Bruhn, 1662. I Choret er et Munkeskab med Aarstal 1519.
Paa Fruentimmer-Stolene staaer 1518 og Biskop Nicol. Clausens Vaaben.
I Sognet er en Hede kaldet Nordbye Hede, som ligger udyrket, og har paa den Østre Side Flyve-Sand.
Ved Langøre er en Peninsul, hvorpaa i Krigens Tid var en Skandse med Canoner, til Beskyttelse for Havnen, som der er meget god; samme Skandse er endnu i Stand.
- b) Kirken kaldes Hellig Kors-Kirke, og er smuk indvendig. Ved Alteret staaer paa en Høy Fod en Papistisk Monstrantz af Messing; Alteret er fra 1506.
Lysestagerne er givet af Provst Doctor Krog, som siden bleb Biskop i Trundhiem 1688. Her er og et Munkeskab fra 1522 og en Tavle over den første Provst inde der ved Stedet, som døde 1579.
En Lig-Ste
en over Provst Magister Hans Knudsen, som døde 1603.
En Tavle over Provst Niels Mule, som døde 1616.
Et Steen-Epitaphium over en Kiøbmand i Vostrup, navnlig: Michel Mauridsen, som døde 1679 47 Aar gammel. Hans Enke Karen Jens Datter fik Lauritz Nielsen Fogh, Tolder og Forvalter paa Samsø; han var Broder til Borgemester Fogh, som var Griffenfelds Svoger.
Et Epitaphium over bemeldte Foghs Søster Anneke Fogh, som havde Tolder Christian Merkel, som døde 1726 og hun døde 1743 (256)
En Tavle med et Messing Crucifix, som skal have været bundet paa et dødt Menneske, som svømmede til Landet, hvorefter Kirken har fået Navn af Hellig Kors Kirke.

Et Epitaphium over Land-Chirurgus Zacharias D. Hop., som har skienket adskillige Ornamerter af Sølv til Kirken.

Daaben er givet af Jörgen Jensen v. Stavens 1690. Han har og bekostet en Tavle som forestiller et Skib, der forgaaer, samt Folkenes Navne, som med samme undergik 1692.

En Lyse-Krone givet af forbemeldte Tolder Lars Nielsen Fogh, 1685.

Den mindre Lyse-Krone er foræret af Sören Nielsen Tofteberg, 1724.

Paa Vaadstrup Mark er en Veyr-Mølle og det beste Kildeveld paa Landet.

I Kiæmpe-Viserne meldes om Brattingsborg og Hald, og findes her endnu en Bakke, kaldet Hald.

Norden for Onsberg ligger Sæde-Gaarden Bisgaard, som fordum skal have lagt til Biskoppen i Aarhus, denne Gaards Bygninger har Kong CHRISTIAN IV. ladet opføre, og blev beboet af Provsterne indtil Provst Krog blev Biskop i Trundhiem, da der til Sogne-Præsten blev udlagt en Gaard i Besser; til Gaarden hører den største Deel af Hiortholm, hvorpaa kan græsses 50 Stude om Sommeren, desuden findes endnu fire smaa Holme der paa Landet.

- c) Besser Kirke ligger paa Langemark Mark. I samme er:

Et Epitaphium over Sogne-Præst Magister Hans Jensen Svanes Hustrue, og Magister Elias Eisenbergs Hustrue, som døde 1676.

En Liig Steen over Provsten Magister Morten Jörgensen, som døde 1681 45 Aar gammel.

Et Epitaphium over Provst Magister Erich Slætting, som og har ladet pryde Daaben, han døde 1697 43 Aar gammel.

Alter-Tavlen med nogle Billeder, som de Catholske har brugt om Sommeren til indsigne Kornet paa Marken. (257)

- d) Dette Sogn er Kiernen af Landet i Henseende til Frugtbarhed.

Kirken er en Kors-Kirke, ligger strax ved Brattingsborg, og har et stort Taarn med Slagverk og Skydehuller, som da har været brugt til Defension for Gaarden.

Alter-Tavlen er givet 1515 da Steen Brahe til Knudstrup var Befalingsmand.

1678 har Statholder Jörgen Bielke ladet Alter-Tavlen udpynte og bekoste.

Et Epitaphium over Sogne-Præst Magister Jens Borchard, som døde 1681 46 Aar gammel.

En Tavle over Sogne-Præst Sören Nielsen Find, som døde 1611 44 Aar gammel. Paa samme Tavle: Sogne Præst Bertel Jensen, som blev Præst 1611 og døde 1662 i hans Alders 78 Aar, han var Præst 51 Aar. Hvorved er tegnet deres Børns Liv og Levnet, og naar de ere gifte.

I Væggen er en Steen med en Inscription over Hans Mouridsen, Forvalter paa Samsøe, som døde 1717.

I Taarnet er to Klokker, den ene givet 1654 da Hans Lindenov var Befalingsmand paa Kallundborg. Den mindre er med Munke-Skrift fra 1391.

Desuden sees saavel paa denne, som paa Besser Kirkes Klokke Griffenfelds Vaaben.

[Samsøe Land](#)

[Slagelse-Herred i Corsøers Amt.](#)

[Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Corsøer Kiøbstæd i Corsøers Amt.](#)

[Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.](#)

[Ringsted-Herred i Ringsted Amt.](#)

[Alsted-Herred i Sorø Amt.](#)

[Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.](#)

Et Bøsseskud Sydvest fra Kirken sees, hvor det gamle Brattingsborg har staaet, men Graverne ere tørre, saasom Stedet ligger høyt.

Sydvest for Ørebye ligger Herre-Gaarden Nye-Brattingsborg, som tilforn hede Syllemarkgaard, hvilket Grev Griffenfeldt lod forandre, da han eyede Landet; denne Gaard har fordum været en Lade-Gaard under Visborg; til samme Gaard ligger følgende Øer: Veierøe, hvorpaa kan græsse 80 Høveder, Kieholm 18, Linholm 10, Hiortholm 20 Høveder, samt Edskeholt. Gaardens Marker ere temmelig frugtbare.

Ved Stranden er 12 Kiæmpe-Begravelser i en Cirkul; der findes og endeel saadanne Begravelser paa Landet. (258)

- e) I Kirken er en Liig-Steen over Sogne-Præst Niels Jensen Bryde, som døde 1675 52 Aar gammel. Han tiltalte de Svenske haardt i sine Prædikener, og fik Almuen oprørt imod dem, hvorover de Svenske skiød efter ham, med da de Brandenborgske kom derover, gjorde Almuen Opstand, og slog de Svenske ihjel; de øvrige bleve tagne fangne i Kolbye Kirke-Taarn.

En Liig-Steen over Sogne-Præst Ole Christensen Clementin, som døde 1712 74 Aar gammel.

Paa Klokken sees Grevinde Moths Navn og Vaaben.

En halv Miil fra Byen Sydvest sees Rudera af Visborg Slot, hvis Bakker og Grund-Stene aarlig bortskylles af Havet.

Samsøe Lands Merkværdigheder.

Anno 10 i Kong FRODIS Tid var der endeel Søe-Røvere ved Samsøe, som sloge Folkene ihjel. S. Saxo Grammat. Pag. 107

- Kong REGNER LODBROGS Sønner havde opreist i en Skov paa Samsøe et Billede 80 Alen høy, som Indbyggerne skulde ofre til.

1048 Kong MAGNUS den Gode, da de skulde føre hans Liig fra Norge til Dannemark, landede de ved Samsøe. S. Torsæi Hist. N. P. 3 p. 286.

1160 var Kong WALDEMAR I og Erke-Biskop Absolon der paa Landet at fornøye sig med Jagten. S. Saxo p. 514.

1184 holdte Kong KNUD VI og WALDEMAR I Herre-Dag paa Samsøe. S. Saxo p. 529.

1215 holdte Kong WALDEMAR II Herre-Dag paa Samsøe. See Hvidtfeldt p. 183. (259)

1288 I Kong ERICH MENVEDS Tid plyndrede Marsk Stig Samsøe. See Hvidtfeldt p. 299.

1307 forlenede Kong ERICH sin Broder Christopher med Samsøe. See Hvitfeldt p. 321.

[Samsøe Land](#)

[Slagelse-Herred i Corsøers Amt.](#)

[Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Corsøer Kiøbstæd i Corsøers Amt.](#)

[Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.](#)

[Ringsted-Herred i Ringsted Amt.](#)

[Alsted-Herred i Sorø Amt.](#)

[Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.](#)

1318 pantsatte bemeldte Christopher Samsøe til Erke-Bispen i Skaane for 1500 Mark. See Hvitfeldt p. 404.

1323 gjorde Kong CHRISTOPHER Knud Porse til Hertug over Samsøe o. s.v. See Hvitfeldt p. 423.

1449 var Samsøe Kong CHRISTIAN I Dronning DOROTHEA hendes Livgeding. See Hvitfeldt p. 1539.

1672 blev Grev Griffenfeldt med dette Land forlenet.

1679 fik Grevinde Moth og hendes høye Afkom Patent paa Samsøe. Fra dette Land føres aarlig i det mindste 20000 Tønder Rug, Byg og Erter.

Samsøe Lands Privilegier fra 1550 til nærværende Tid ere indførte Ord til andet i Resenii Beskrivelse over Samsøe, og af General-Major Lauritz de Thura 1758 som samme Land ogsaa omstændig har beskrevet.

Pag. 428 anføres det contribuerende Hartkorn paa samme Land for 383 Tdr. Hartkorn, men der er en Trykfejl og skal staae 831 Tdr. Hartkorn.

Pag. 430 Tunøe er en Insul af 17 Gaarde og 20 Huuse. (260)

Slagelse-Herred i Corsørs Amt.

Corsøer Kiøbstæd.

Slagelse. Slagelse Kiøbstæd, deri St. Michels Sogn, hvortil hører Store Valbye. Lille Valbye, af Skousøe Bye. Jernebjerg. Brorup Herre-Gaard. St Peders Sogn Landgravbye, 13 G. Hyllerup, 8 G. 3 H. Holmstrup, 8 G. 10 H.

- 1) Heininge. 1.) Heininge Sogn og Bye, 16 G. 8 H. (a) Og en Annex Gaard.
- 2) Tornborg. 2.) Tornborg Sogn og Bye, 2 G. (b) Halsebye, 6 G. 4 H. En Mølle. Svenstrup, 9 G. 11 H. Tierbye, 10 G. 6 H. Frølund, 14 G. 20 H. Hulbye, 15 G. 20 H. Dyrhovedgaard tilforn Corsøer Lade-Gaard. Bunderup. (261)
- 3) Lundforlund Sogn og Bye, 17 G. 3 B. 13 H. (c) En Mølle.
- 4) Gierløv Sogn og Bye, 19 G. 2 B. 10 H. (d) Soedrup, 5 G. 12 H. Pebrindegaard.
- 5) Biergbye Sogn og Bye, 23 G. 17 H. (e) (262)
- 6) Sludstrup Sogn og Bye, 9 G 1 B. 3 H. (f) Sørbye Lille, 7 G. 1 B. 7 H. Harrested, 12 G. 4 H.

- 7) Boeslunde Sogn og Bye, 8 G. 9 H. (g) Gryderup, 16 G. 12 H. Atterup, 4 G. 2 H. Vesterbøgebjerg, 6 G. 8 H. (263) Torpe, 4 G 7 H. Eskildstrup afbrændte 1744 og Jorden blev lagt til andre Gaarde. Espe Herre-Gaard. Linda Skou, 2 G. 4 H. Egerup, 3 G. 1 H. Østerbøgebjerg, 3 G. 3 H. Franderup, 9 G. 8 H. Sønderup, 12 G. 8 H. Nebele, 12 G. 12 H.
 - 8) Vemmeløv Sogn og Bye, 18 G. 7 H. (h) Ormsløv, 23 G. 16 H. Førløv, 17 G. 3 H.
 - 9) Hemmerhøj Sogn (i) Studebye, 11 G. 2 H. Esdrup, 7 G. 3 H. Hemmershøj Bye, 12 G. 6 H. Vaarbye, 4 G. (264)
 - 10) Sorterup Sogn og Bye, 5 G. 6 H. (k) Oldrup, 6 G. 3 H. Tygelse, 6 G. 2 H. Næsbye, 14 G. 5 H.
 - 11) Ottestrup Sogn og Bye, 4 G. 2 H. (l) Vedbyesønder, 10 G. 8 H. Vedbynord, 10 G. 8 H. Vedbynord, 10 G. 6 H. Dievelsrød, 2 H. Af Skousøbye, 5 G. 1 H. En Mølle og 3 Huuse á parte i Sogne
 - 12) Sønderup Sogn og Bye, 6 G. 4 H. (m) Aarsløv, 14 G. 9 H. og en Mølle. Halleløv. 10 G. (265)
 - 13) Nordrup Sogn og Bye, 16 G. 8 H. (n) Herrestrup, 5 G. 5 H. Skafteløv, 7 G. Skafteløvgaard, 1 H.
 - 14) Kindertofte Sogn og Bye. (o) Landbyetoft, 1 G. Vidsøegaard, 1 Grøftebye. (266) Gudum Sogn anføres i Atlas Daniae til Asted-Herred, men i Geistlige hører det til Slagelse-Herred, og er Annex til Havreberg i Løve-Herred. Gudum Bye har 9 Gaarde, 5 Huuse og en Mølle.
- a) (260) I Taarnet ere to Klokker, den ene fra 1708.
Kirken er sat i ziirlig Stand.
- b) Tornborg er Annexet til Corsøer.
Halskov Odde kaldes den Pynt af Landet fra Kaasen eller Indløbet ved Corsøer og henimod Nord ved Beltet, hvoraf Dyrhovedgaard efter Dom har indhegnet endeel, det øvrige har Corsøer Bye til Græsning.

Tornborg Slot har ligget Nordost for Corsøer, Vesten for Kirken, og altsaa Norden for Fiorden, deraf er endnu nogle Graver og Volde kiendelig, og øvest paa Høyen, nogle sammenfaldne Steene, hvilke, naar man støder paa den giver Lyd, som derunder kunde Kieldere, og nogle hundrede Skridt derfra i Vester er dybe Graver, hvor man siger Slottets Lade-Gaard har staaet.

Pag. 14 meldes i Atlas Daniae om et Taarn ved Slottet, derved forstaaes ikke Slottet paa Tornborg, thi det er borte, som oven er meldet, men der er Castellet ved Kaasen, som nu kaldes Slottet. (261)

- c) I Taarnet ere to Klokker, den ene med Aarstallet 1552 og den anden 1665.
I Kirken er at merke: Abelat-Esken, givet af Rebekke Saleme, Ritmester Claus Langhars Enke, 1681.
En Liig-Steen over Sogne-Præst Matthias Severin Lemvig, som døde 1687.
I Begravelset ligger Oberste Christopher Lauritz Baron af Reusenstein, som døde i Duel 1682.
Sammesteds er og en Fane over Ritmester Friderich Ulfeld, som døde 1699 49 Aar gammel.
Annexet er Gierløv.
- d) I Taarnet ere to Klokker, paa den ene: 1522 Hielp Jesus, Maria og St. Susanna. Den anden er fra 1615 og blev omstøbt 1565.
Alteret fra 1667. En nye Tavle med to Sølv-Plader og Klokker givet af Etatz-Raad Baar i Odense 1737 og renoveret 1769.
Pebringegaard tilhører Konge og beboes af en Forpagter.
- e) I Taarnet ere to Klokker, paa den ene staaer St. Laurentii Billede, og paa den anden 1741.
En nye Alter-Tavle fra 1745; den gamle findes i Sacristiet, hvorpaa St. Laurentii Billede er forestillet, som har været Bierbye Sogn Skyds-Helgen.
Paa de forrige Stoele har været endeel Emblemata fra de Catholske Tider, hvorom er anført i Hofm. Fund. Tom. VIII. pag. 114 og 115. Disse Stoele ere nu borttagne og nye sat i Steden.
Hvorfor Sognet kaldes Slots Bierbye, kommer deraf, at 1684 befalde Kongen at Anderskous Beboere skulde holde St. Peders Kirke i Slagelse for deres Sogne-Kirke og søge samme, men forhen have de hørt til Bierbye Sogn, og derover kaldes det Slots Bierbye.
(262)
- f) I Taarnet ere to Klokker, den ene fra 1668 den anden fra 1701 og omstøbt 1769.
Over Alter-Tavlen er udhugget et Fruentimmer og flere, som er malet og forgyldt, og menes at være St. Birgitte, hvilket dog ey synes rimelig, at den Svenske Prinzesse og Helgen St. Brigitte skulde være i denne Kirke tilbedet.
Kirken ligger paa et høyt Sted, som har mange Kildeveld.
Paa Sludstrup Mark findes en Kilde, som fordom har været meget søgt; den kaldes af nogle Brixis Kilde, og af andre Brigittes Kilde.
Sludstrup Sogn er Annex til Bierbye, men ligger i Vester Flakkebjerg-Herred.
- g) I Taarnet ere to Klokker, paa den ene staaer Aarstallet 1665 samt Ole Daaes og Voldemar Daaes Navne, paa den mindre: 1570.
Kirken er stor og andeelig, har et Sølv Crucifix, en stor smuk forgyldt Alter-Tavle og Daab.
Der har fordom været syv Altere af Billedhugger-Arbeyde og en Blye-Eske med nogle Been og Klude, med Opskrift: Illi sunt cineres antiqvarum hostiarum.
I Kors-Kirken er et Epitaphium over Christian Eskildsen til Eskildstrup Doct. Medicinæ 1592. See Inscriptionen i Hofm. Fund. Tom. VIII pag. 113. I same Begravelse hviiler:

Frue Else Urup Jörgens Datter, Jochum Vinds til Gierdrup, hans Frue, som døde 1670 39 Aar gammel.

Oberste Tobias von Eppingen, som døde 1703 57 Aar gammel, og Frue Mette Romel, Etatz-Raad Ove Romels til Borrebye, hans Frue, som døde 1714 49 Aar gammel. (263)

Magister Diderich Grubbe, Sogne-Præst til Fyrendahl og Qvislemark, samt Provst i Herredet, som døde 1702 47 Aar gammel. Hans Frue Anna Elisabet Vind, Cancellier Holger Vinds til Gierdrup og Lyngbye, hans Datter, gift 1690 Enke 1702 og havde 10 Børn med bemeldte Grubbe, hun døde 1727 62 Aar gammel.

Om de Hedenske Altere og Hellig Kors Kirke. See Marm. Dan. Tom. I. pag 190 og Dån Bibl. Tom II. pag. 53.

Sønden for Kirken sees Rudera af en Bygning med Graver om.

Paa Marken, som kaldes Studebye Mark, findes et stort Hedensk Alter.

Lige over for en Mængde Steen i en Cirkel, som kaldes Stude-Ting.

Sognet menes at have faaet Navn efter den Søe-Røver Boe, som havde en Skandse paa en Bakke strax ved Byen.

- h) I Taarnet ere to Klokker fra 1616 og 1663.

Paa Kalken staaer: 1597 da Jörgen Hansen var Sogne-Præst.

Et Epitaphium over Sogne-Præsten Rödder, som døde 1738.

I Sacristiet et Epitaphium over Provst og Sogne-Præst Sövren Tuxen, som 1771 døde siddende i Skrifte-Stoelen, i hans Alders 72 Aar, efter at han samme Dag havde forrettet Tienesten i Annexet, og i Vimmelhøj Kirke-Gaard kastet Jord paa tre Liig. Annexet er Hemmershøj.

- i) I Taarnet ere to Klokker fra 1597 og 1619.

En Fane over Albrecht Görge ved det Siællandske National-Regiment til Hest, han var fød 1650 og døde 1692 42 Aar gammel. (264)

- j) Hj

- k) I Sorterup Kirke-Taarn ere to Klokker, den ene med Inscription: Dum trahor audite & c. 1593. Den anden 1617.

Kalk og Disk er givet 1580 da Stephen Poulsen Skoning var Sogne-Præst.

Et Marmor-Epitaphium over Etatz-Raad og Deputered i Rente-Cammeret Urban Bruun, som døde 1741 57 Aar gammel, og Frue Anne Lath, som døde 1736 42 Aar gammel; deres Liig staaer i to Steen-Kister. De har ved Ødemark Gods givet et Hospital. See Hofm. Fund. Tom. VIII. pag. 171 og 181.

Et Epitaphium over Sogne-Præsten Johan Jacobsen, som døde 1618 54 Aar gammel og Sogne-Præsten Thomas Jörgensen Morsin.

- l) I Taarnet ere to Klokker, paa den ene staaer: Hielp Jesus, Marie. Anne, Susanne. Alter-Tavlen af Billedhugger-Arbeyde givet 1597 af Stephan Poulsen Scanus.

- Kalk og Disk er givet af Emike Ottesen og Margrethe Basse 1581. Denne Emike var Biskop Rönnovs Embedsmand 1530 og har boet i Rollerup Skov, hvor endnu sees Rudera af Stedet. Ved Sønderover Skou er opbyggt et Huus, kaldet Friderichslund, som Geheime-Raad og Amtmand Berregaard lod opbygge der, da Kongen var der paa Jagt den 7 Febr. 1743.
- m) Taarnet er ved Siden af Kirken imod Norden med to Klokker fra 1708 og 1723.
Alter-Tavlen fra 1742 og er malet. (265)
En Fane over Lieutenant Vortman og Frue Ulfeld, som nu er forfalden.
Annexet er Nordrup.
- n) I Taarnet ere to Klokker fra 1581 og 1534.
Alter-Tavlen forestiller Christus i Urtegaarden, malet af en Hoff-Skildrer, 1742.
Sognet kaldes Nordrup Søndre; thi Hoved-Sognet kaldes Sønderup Nørre, der har i Norderup Sønder været en Lade-Gaard; dens Jorder ligger for sig selv, og er nu fire Bønder-Gaarde.
Skafteløvgaard har 8 Tdr. 4 Skp. 2 Fk. Hartkorn, og er 1676 skiødet af Kongen til Oberst-Lieutenant Münchhausen, siden har den tilhørt Ritmester Pokrel, Major Schröder, Lieutenant Epping, Frue Bryman, Obeste Rampe, 1750 Capitain Höielse, nu Baron Knuth; den har syv Marker for sig selv, og er bortskiødet med Herre-Gaards Rettighed og Jagt. Sonden for Gaarden er Rudera af tre Bygninger, hvoromkring der har været Graver.
- o) I Taarnet ere to Klokker fra Anno 1660 og 1723.
En nye Alter-Tavle hvorpaa staaer: 1741 Kong CHRISTIAN VI.
Skriftestoelen er givet af Major de Pieta og Frue Christiana E. Brandt, 1681.
Prædikestoelen og Stolene tilligemed Pulpituret er opsat 1741 og 1753.
I Begravelset hviler Junker Skram og Frue, som boede og døde paa Vidøegaard, som nu er en Bonde-Gaard der i Sognet.
Landbyetoft er en smuk opbyggt Bonde-Gaard.
I Grøftebye er en Bonde-Gaard, som har været beboet af bemeldte Pieta.
Sognet er Annex til Pedersborg i Alsted-Herred. (266)
Gudum Sogn anføres i Atlas Daniae til Alsted-Herred, men i det Geistlige hører det til Slagelse-Herred, og er Annes til Havreberg i Løve-Herred.
Gudum Bye har 9 Gaarde, 5 Huuse og en Mølle.

Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.

Skielskør Kiøbstæd.

- 1) Skiørpinge Sogn og Bye, 16 G. 15 H. (p) Halkevad, 5 G. 4 H. Halkevad Mølle. To Veyr-Møller.

- 2) Faardrup Sogn og Bye, 20 G. 11 H. (q) Snekkerup, 5 G. 2 H. Snekkerup Veyr-Mølle. (267)
- 3) Ørsløv Sogn og Bye, 7 G. 6 H. (r) Sibberup, 4 G. 2 H. Glænøe, 11 G. 8 H. Stubberup, 6 G. 4 H. Snedinge Herre-Gaard. (268)
- 4) Bierresønder Sogn og Bye, 16 G. 10 H. (s) Bøgelund, 10 G. 8 H. (269)
- 5) Gimlinge Sogn og Bye, 10 G. 21 H. (t) Vemmeløse, 15 G. 10 H. Gimling Torp, 3 G. 2 H. Vollerup, 8 G. 9 H. Vollerupgaard, 2 G. Dalmose Kroe, 1 H. Bierup 4 G. 4 H.
- 6) Tierrebye Sogn og Bye, 12 G. 11 H. (u) Vidskølle, 16 G. 6 H. Lundbye, 15 G. 9 H. Tvistofte, 12 G. 4 H. Lundstorp, (270) 4 G. 1 H. Basnes Herre-Gaard med fem Skov-Huuse samt Basnes Veyr-Mølle.
- 7) Maglebye Sogn og Bye, 16 G. 16 H. (v) Stisnes er gandske omflydt. Borrebye Herre-Gaard, hvortil hører: (271) Østerhoved, 11 G. 6 H. Holten, 12 G. 12 H. Noere, 26 G. 11 H. Sæbedøe, 2 G.
- 8) Eggisløvmagle Sogn og Bye, 19 G. 17 H. (x) Eggisløvlille, 4 G. Frankerup, 9 G. 4 H. Heslebye, 7 G. Baaslunde, 9 G. 12 H. Smidstrup, 7 G. 20 H. Gierdrup Herre-Gaard, under hvis Hovedgaards-Taxt sorterer Lyndbyegaard. Marie Kirkegaard, 13 H. Smidstrup Mølle, 1 H. Canehøys Mølle, 1 H. (272).
- 9) Haarsøv Sogn og Bye, 17 G. 1 B. (y) Af Sønder Jellinge, 4 G. 6 H. Haarsløv Vand- og Heste-Mølle, 1 B. Sandvede, 3 G. Af Bondsløv, 3 G. De øvrige høre til Krummerup Sogn.
- 10) Ting-Jellinge Sogn og Bye, 10½ G. 2 H. (z)
- 11) Hyllested Sogn og Bye, 24 G. 23 H. foruden Præste-Gaarden og Degne-Boeligen. (a) Af Sønder-Jellinge, 7 G. 2 H. Hyllested Veyr-Mølle. (273)
- 12) Vensaløv Sogn og Bye, 23 G. 11 H. (b) Sterrede, 4 G. 4 H. Ride Veyr-Mølle. Syllinge Gaarde vare 1715 gandske øde, hvorudover de bleve nedbrudte og lagte under Herre-Gaarden imod 6 Tdr. Byg og 6 Rdlr. 2 Mk i Penge til Præsten. Ølstrupgaarde, 2 g. Bisserup 8 H. Holstenborg den Grevelige Residentz.
- 13) Høye Sogn og Bye, 17 G. 13 H. (c) Orbye, 11 G. 9 H. Høye Mølle. (274)
- 14) Flakkebjerg Sogn og Bye, 27 G. 14 H. (d)
- 15) Sørbymagle Sogn og Bye, 12 G. 15 H. foruden Præste-Gaarden og Degne-Boeligen, (e) Roested, 11 G. 4 H. I Sognet Huusmænd, 3.
- 16) Kirkerup Sogn og Bye, 7 G. 11 H. (f) Ertsholt, 5 G. 4 H. Lorup, 3 G. 1 H. Snoge-Mølle har 1 G. Skovsgaard, 1 G. Huuse i Markerne, 5 H. (275)
- 17) Aggersøe Sogn og Bye, 24 G. 18 H. foruden Præste-Gaarden (g) Eegholm, 1 G. Helleholm, 1 G. og en Veyr-Mølle.
- 18) Omøe Sogn og Bye, 20 G. 10 H. (h)
- 19) Sludstrup Sogn ligger i dette Herred, men er anført i Slagelse-Herred, hvor og er Hoved-Sognet Biergbye.

Samsø Land

Slagelse-Herred i Corsørs Amt.

Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.

Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.

Corsøer Kiøbstæd i Corsørs Amt.

Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.

Ringsted-Herred i Ringsted Amt.

Alsted-Herred i Sorø Amt.

Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.

- p) (266) Alter-Tavlen er fra 1664; paa den forrige sees den Catholske Helgens St. Christophers Billede.
I Skiørping Byes Mark er en Kilde, som kaldes Kaalde Kilde, hvilken er omsat med Steen, og har deyligt Vand, som aldrig fryser.
Et Træ-Kors med Inscription: Psal. 37. v. 25. hvor to Løbe-Degne skal have stukket hver andre ihjel og ligger derunder begravne.
Paa Marken findes endeel Høye, hvoriblant er én, kaldet Ørne-Kirke, hvor Stenene er lagt i Qvadrat med et Chor, ligesom Gruende af en Kirke.
1765 blev Skiørpinge og Faardrup Sogne tagen fra Skielskiør, imod at Sogne-Præsten til disse to Sogne, skulde give Sogne-Præsten i Skielskiør Konge-Tienden af begge Sogner. Annexet er Faardrup.
- q) Har en Catholsk Alter-Tavle med adskillige velgiorde Billeder.
En Lyse-Krone af Jern lige for Alteret, og en Catholsk Alter-Tavle i Capellet. Paa Marken er endeel Steendysser, hvoraf den ende kaldes Ørne-Kugle, der har været en skøn Kilde, som flydede op imellem Stenene. (267)
- r) I Taarnet ere to Klokker, paa den ene 1591. Jörgen Daae og Kirsten Bek, paa den anden 1725.
Paa Alter-Tavlen og Prædikestoelen: 1625 Alexander Rabe v. Pappenheim til Snedinge.
Paa Kalk og Disk: Jörgen Daae til Snedinge og Kirsten Bek, 1597.
Paa den Nordre Side af Alteret er St. Johannis Billede 1411 og
Et Epitaphium af Steen med to Billeder knælende, over Alexander Rabe von Pappenheim til Libenov, som døde 1650 78 Aar gammel. Hendes Stiftelse findes anført i Hofm. Fund. Tom. VIII. pag. 29.
Et Dito over Sogne-Præst Christopher Jensen, som døde 1652 i hans Alders 64 Aar.
Tvende Dito over Provst og Sogne-Præst Magister Nicolai Olivarius, som døde 1711 i sit Alders 75 Aar, han var Præst i 48 Aar, og hans Søn Provst of Sogne-Præst Holger Nicolai Olivarius, som døde 1753 i hans Embeds 48 Aar, 84 Aar gammel.
Denne Kirke skal efter Tradition være bygt saaledes, at en Bydelsbak havde sin Residence, hvor Kirken staaer, men da samme to gange afbrændte, skienkde han Munkene Leningerne til at opbygge en Kirke, kaldet St. Hanses Kirke.
I det Nordre Capel er de Trollers Begravelses Capeller neden under, som er tilmuret, oven over er det Grevelige Holstenborgske Begravelse med fem Marmor-Kister, hvori hviler:
Gros-Canceller Ulrich Adolph von Holstein, som døde 1737 73 Aar gammel.
Gros-Canceller-Inden Christiane Sophie Grevinde af Reventlau, som døde 1757 86 Aar gammel.
Gros-Cancellerns Fader, General Adam Christopher von Holstein, som døde 1690 59 Aar gammel. (268)

Hans tvende Sønner, Cammer-Herre Adam Chr. Von Holstein, som døde i Paris 1728 23 Aar gammel, og

Geheime-Raad og General-Major Friderich Conrad von Holstein. Inscriptionen sees i Hofm. Fund. Tom VIII. pag. 10. Desforuden:

Gros-Cancellerens Broder Christian Friderich von Holstein til Cathrineberg, Ridder og Geheime-Raad, som døde 1747 69 Aar gammel.

General-Major-Inde Jacobine Ernestina von Holstein, fød Knuth, døde 1743 54 Aar gammel.

I det Søndre Capel staaer paa en Vindues-Rude Herlöv Daaes Navn og Aarstallet 1602. I samme findes St. Johannis Hoved af Træ, liggende paa et Træ-fad, som Munkene bare omkring St. Hans Aften, og derved indsamlede Penge. See Hofm. Fund. Tom. VIII. pag. 10. Ved Ørsløv Bye skal have været et lidet Closter til sex Munke. Der er og en skøn Kilde, som St. Hans Aften besøges.

En fierding Vey derfra er en anden Kilde, og noget derfra en stor Steendysse.

Hvad der er givet til Kirkens Reparation og de Fattige, kan sees i Hofm. Fund. Tom. VIII. pag. 30 31.

Til Glænø er Indkiørsel paa tre Steder, paa Ørnø kan græsses tolv Høveder. Der fortælles: at den Øe Vænø er undergaaet, og at man ved lave Vande for mange Aar siden har seet Rudera af en Kirke.

Ved Harrilds eller Bosserup-Havn skal en Kiæmpe være ihjelslagen og begravet under en stor Steen, som Niels Trolle siden brugte til et Capels Bygning.

- s) I Taarnet er en Klokke fra Anno 1732.

Paa Alter-Tavlen er St. Cathrine Billede, hvorefter Kirken kaldes St. Karens Kirke.

Paa Byens Mark er en stor Steen, kaldet Tværsteen, hvorpaa er udhugget tvende Træskoe. (269)

- t) I Taarnet ere to Klokker fra 1618 og 1634.

Alter-Tavlen fra 1682 da Christopher Körbitz var Stift-Amtmand.

I Sacristiet er et Skab som en Pyramide.

Prædikestoelen fra 1594 da Christian Friis var Høvedsmand.

Et Epitaphium over Hugo Lutzau, Befalingsmand over Corsøer, Antvorskou og Ringsted Amter; han var gift med Ide Rosenkrantz, døde 1693 i hans Alders 77 Aar, og var Amtmand 38 Aar.

Pulpituret fra 1649 da Ventzel Rotkirk var Amtmand over Antvorskou.

I Begravelset hviler Ritmester Claus Beenfrldt, da værende Kirkens Eyer.

En Lyse-Krone givet 1694 af Oberste L. Lutzau.

En Tavle af Niels Jörgensen til Vollerup 1584.

I Byen er et Hospital stiftet af Hugo Lutzau. See Hofm. Fund. T. VIII. Pag. 33.

[Samsø Land](#)

[Slagelse-Herred i Corsørs Amt.](#)

[Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Corsøer Kiøbstæd i Corsørs Amt.](#)

[Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.](#)

[Ringsted-Herred i Ringsted Amt.](#)

[Alsted-Herred i Sorø Amt.](#)

[Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.](#)

Til Sogne-Præsten er to Mensal-Gaarde I Gimlinge Bye med Ægt og Arbeyde, som dertil fra Alders Tid har lagt.

I Marken er et Hedensk Offe-Sted med tre Rader Kampe-Steen.

- u) I Taarnet ere to Klokker, den ene fra 1632 med Axel Arenfeldts Navn den anden fra 1721 med Inscription:

Her henger jeg igien til Herrens ævig Ære
Men faldt, dr mine Been mig ikke kunde bære
Jeg klingr ey for mig, men kun for TIEREBYE
Tak GENERAL BOISET, som log mig støbe nye.

Kirken er anseelig med en smuk Prædikestoel givet af Axel Arenfeldt, 1629.

Paa Kalken staaer Povel Egersen og Sophia Amalia Moths Navne, samt Aarstallet 1711.

I Kirken er en Liig-Steen med Munke-Bogstaver over Johannes Kravse til Basnes. See Hofm. Fund. Tom. KIII. Pag. 12.

Neden for Choret er en Tavle over Hans Kravse til Egholm og Kirstine Holk, som hans Moder Hilleborg Bille, Eiler Kravsis Enke lod opsette Anno 1600.

Der har forðum været et Billede i et Skab, kaldet: Nicolaus Amieus Dei.

I den Nordre Side er et aabet Begravelse, hvori ligger: General-Lieutenant Lorenyz de Boiset til Basnes, 1723. Hans Frue Margrethe Elisabeth Stuart, og deres Søn.

Oberst-Lieutenant Friderich de Boiset.

Ved Tivs Tofte findes Rudera af et gammel Slot, kaldet Rovborg.

Hvad General Boiset har givet til Skolen, kan sees i Hofm. Fund. T. VIII. pag. 35.

- v) I Taarnet ere to Klokker, paa den ene staaer Aarstallet 1701 samt Mette Rosenkrantz og Ove Ramels Navne. Paa den anden: 1740 Conferentz-Raad og Amtmand Christian Bierregaard ti Borrebye.

Et Epitaphium over Sogne-Præsten Magister Henrich Herenklov, som døde 1723 75 Aar gammel.

I Begravelset: Frue Else Kruse Jörgens Datter Voldemar Daae til Bonderup, som døde 1667 40 Aar gammel.

I én Marmor og Steen-Kiste Frue Baronesse af Söhlendahl, Enke af Grev Reusz, Decansse af Valløe Stift, som døde 1757 61 Aar gammel.

Inscriptionen findes i Hofm. Fund. Tom. VII. pag. 7.

Den gamle rare Kalk og Disk fra 1540 af Johan Friis, er givet til det Danske Selskab. (271) Geheime-Raad Villum Berregaard har ladet bygge et grundmuret Hospital til 8 Lemmer 1758.

Hvad sognets Fattige og Skolen er tillagt af Claus Daae 1624 og siden af Frue Mette Rosenkrantz, Ove Ramels Enke 1706 kan sees i Hofm. Fund. Tom. VIII. pag. 40. I. og 172. Stisnes er en Miil i Circumserence, hvorpaa forðum har været en Herre-Gaard, hvoraf sees Rudera; den anden Sæbeøe er omflydt og har to Beboere.

[Samsø Land](#)

[Slagelse-Herred i Corsørs Amt.](#)

[Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Corsøer Kiøbstæd i Corsørs Amt.](#)

[Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.](#)

[Ringsted-Herred i Ringsted Amt.](#)

[Alsted-Herred i Sorø Amt.](#)

[Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.](#)

w)

x) I Taarnet ere to Klokker, den store fra 1407 og den anden fra 1620.

Kirken har en smuk Alter-Tavle fra de Catholske Tider, som Professor Doct. Hans Muhle 1699 lod reparere.

Jomfrue Grubbe til Gierdrup har her ladet bygge en lukt Stoel. See Inscriptionen i App. Sæll. Hofm. Fund. Tom. X. pag. 26.

Her er begravet Severinus Stampe, Iver Hunderup, som blev I Slaget ved Calmer 1611.

Peder Skram, Peder og Claus Hunderup, Frantz Kaas, to Svenske Herremænd, og et balsameret Barn. See Dån. Bibl. Tom. II. pag. 47.

I Frankerup Mark har lagt to Bønder-Gaarden og en Mølle, som er øde, siden Bønderne havde kuns to Marker, der fik ingen Hvile, hvorføre deres Jorder ere lagte til de andre Bønder.

Assessor Brun til Gierdrup har der 1741 oprettet en Skole. (272)

y) I Taarnet ere to Klokker fra 1626 og 1643.

Om den store Steen paa Haarsløv Høy fabuleres, at Kong HOTTER er derunder begravet; derved er en god Kilde.

Præsten nyder en Indkomst fra de Catholske Tider, kaldet Korsebær Mad; Ligesom og Sognet-Præsten har, foruden Præste Tiende, Haarløv Konge-Tiende, som dertil siden Reformationen har været tillagt. See Siællands Klemme-Vers i Hofm. Fund. Tom. VIII. pag. 552.

Annexet er Tinde-Jellinge.

z) I Taarnet ere to Klokker, paa den ene staaer Aarstallet 1721.

Kalken er givet af Hans Mule Jörgensen 1650.

a) I Taarnet ere to Klokker, den ene fra 1666 den anden 1676 og Hugo Lutzaus Navn, samt Seyverk. See Inscription i Hofm. Fund. App. Sæll. Tom. X. pag. 25.

Alter-Tavlen er givet af Kong CHRISTIAN VI 1743. Kalken er fra Anno 1555.

Et Skilderie om Christi Jordefærd, givet af Knud Rud 1595.

Præsikestolen 1605 af Corfitz Ulfeld og Else Brokkenhuus.

Der skal forud have været nogle Catholske Reliquier, hvorpaa stod skrevet: Sanctorum Maurdrum.

Østen for Hyllested Bye er en Steendysse 130 Skridt lang, hvorum fortælles: at Kong HYLDING her holdt Tvekamp med Kong RAFN, om hvem der skulde tilhøre Byen; den sidste i en Steendysse begravet. (273)

Paa Sønder Jellinge Mark ved Aaen er en Kilde, kaldet Mertis Kilde, som for Podagra og svage Øyne ved St. Hans Dags Tider forud søgtes af mange.

b) I Taarnet ere to Klokker, paa den ene staaer: 1730 G. C. von Holsteinn.

See Inscriptionen i Hofm. Fund. Tom. VIII. Pag. 5.

Samsøe Land

Slagelse-Herred i Corsøers Amt.

Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.

Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.

Corsøer Kiøbstæd i Corsøers Amt.

Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.

Ringsted-Herred i Ringsted Amt.

Alsted-Herred i Sorø Amt.

Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.

Alter-Tavlen er af Billedhugger-Arbeyde, givet af Niels Troll og Helle Rosenkrantz. 1675. De bygte og et Capel med Herskabets Stoel, 1667.

Chorets Inddeeling er fra Anders Trolles og Charlotte Amalia Vinds Tid.

Paa Kalken staaer Aarstallet 1578. Paa Væggen er en gammel Catholsk Alter-Tavle ophængt.

Holstenborg Kirke er i den Vestre Længde paa Gaarden indviet 1728 af Biskop Worm, har gibset Loft, en smuk Alter-Tavle og panelede Vægge, hvorom videre ved Gaarden er anført.

- c) Kirken ligger høyt paa en Banke med et høyt Taarn, hvor man kan see Laaland, som er sex Mile derfra.

I samme er en smuk malet og forgyldt Alter-Tavle fra 1700 med Vibike Juul og Adam Christian Bielkes Navne.

Et gammelt Alter, som forestiller Maria med Barnet fra 1435, og et Skab, hvori er St. Nicolaus med andre Catholske Billeder.

Hvad som til Sognets Fattige er givet, kan sees i Hofm. Fund. Tom. VIII. pag. 48. (274)

Paa Karlshøj Mark skal i Dronning MARGRETHES Tid have været holdt et Feldtslag, der oppløyes ofte Menneske-Been, som endnu vidne om samme.

- d) I Kirken er en Catholsk Alter-Tavle fra 1551.

Sognet har sit Navn af det flade Bierg, som Byen ligger paa, og skal begge Herreder deraf efter Tradition have faaet Navn.

- e) I Taarnet ere to Klokker fra 161 og 1637. I Kirken er:

Prædikestoelen af Billedhugger-Arbeyde fra 1630.

Et gammelt Epitaphium over Jacob Nielsen de Roested og Hustrue Cathrine, 1585.

Hvad til Skolen er givet, kan sees i Hofm. Fund. Tom. VIII, pag 49.

Noget fra Sørbyemagle har lag ten stor Søe, som nu er udtørrer og er en Tørve-Mose.

I Roested Bye er fire gode Kildevæld.

Hvor Engelstrup Skovhuus bu staaer, skal fordem have staaet en Gaard, kaldet Ingelstruo.

- f) I Taarnet ere to Klokker, den ene med Munke-Bogstaver, den anden fra 1633.

Paa Prædikestoelen staaer: 1593 Christian Friis og Mette Harden berg.

Paa Daabens Fod: 1649 Capitain Peder Stenberg til Skousgaard.

Et smuk Alter fra 1740.

I et aabet Begravelse staaer Oberst-Inde Harboes, Capitain Steenbergs og Capitain Beenfeldts Liig. (275)

Ved Kirken er en Kilde med en Blok, deraf er indsamlet, og ved Magister Olivarii Omsorg 1731 opbyggt et lidet Hospital, som omstændig r anført i Hofm. Fund. Tom. VIII. pag. 15. og 50.

Skovsgaard har været beboet af Capitain Ahrenfeldt, Ritmester Beenfeldt, Frøken Beenfeldt, Scheel og Svanholm, samme er nu opbrændt, og et igien opbyggt. I Heste-Kaablet er en Meier-Gaard 1770 opbyggt.

- g) Kirken og Taarnet er af Bindingsverk.

Paa Kalken staaer Aarstallet 1688 samt Cancellie-Raad og Borgemester Christen Dverrigs og Hustrue Margrethe Cheitums Navne.

Alter Klæder er givet af Sivert Dverrig og Sophie Nansen, 1697.

Paa Landet er en liden Lyst-Gaard med smuk Hauge, som har tilhørt bemeldte Dverrig, Etatz-Raad Schrader, Justitz Raad Michael Worm, Conferentz-Raad Friis, General Krigs-Commissarius Vodrup, Lars Nielsen Kroemand og Møller, som har taget selv en Gaard, hvortil de øvrige Byemænd maae giøre Hof-Giærning.

- h) Kirken og Taarnet er gammel Bindingsverk med en liden Klokke.

Paa Kirke-Døren læses: 1601 lod Povel Hansen og Niels Vinter denne Kirke bygge.

I en Steen ved Vaaben-Huset er udhugget: 1574 beføl Kong FRIDERICH Eiler Kravse, at kalde Christen Tornborg til Præst for Omøe og Aggersøe, han døde 1610 og var Præst 36 Aar.

Paa Kalken: Eiler Kravse til Egholm havde Corsørs Fæstning 1576.

Begge tiender af Aggersøe og Omøe Kirker oppebærer Skielskiør Kirke imod at holde dem ved lige, de har og tilforn hørt Skielskiør Menighed. Hvad til Skolerne er henlagt, kan sees i Hofm. Fund. Tom. VIII. p. 63. (276)

Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.

- 1) Skielbye Sogn og Bye, 7 G. 9 H. foruden Præste-Gaarden og Degne-Boeligen, (i) og Holløse Mølle, som ligger i dette Herred. (i Tyeberg-Herred i Vordingborg Amt følgende Ulstrup, 9 G. 2 H. Træløse, 15 G. 11 H. Kagelstrup, 7 G. 3 H. Naadbye, 10 G.
- 2) 2 Gundersløv Sogn (k) Reinstrup, 14 G. 7 H. Gundersløvlille, 4 G. 1 H. Holløse, 13 G. 16 H. Tokkerup Bye, (277) Tokkerupgaard, Kastrup ere for lang Tid siden afbrudt tilligemed Gundersløsmagle. Gundersløvholm Herre-Gaard.
- 3) Herlufholm Sogn med Closteret. (l) Gudderup, 3 G. 1 H. Overup, 10 G. 6 H. Vredsløse, 13 G. 7 H. Halsted, 10 G. 10 H. Lille Nestved, 14 G. 18 H. Ladebye, 17 G. 13 H. foruden Præste-Gaarden. De fleste Gaardmænd staaer lidet mindre end 8 Tdr. Hartkorn hver.
- 4) Qvislemark Sogn og Bye, 16 G. 9 H. (m) (278)
- 5) Fiurendal Sogn, (n) Bisserup, 14 G. 10 H. Nyerup, 7 G. 6 H. Fornemark, 22 G. 24 H. Skausterup, 18 G. 8 H. Fiurendal Herre-Gaard. (279)

[Samsøe Land](#)

[Slagelse-Herred i Corsørs Amt.](#)

[Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Corsøer Kiøbstæd i Corsørs Amt.](#)

[Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.](#)

[Ringsted-Herred i Ringsted Amt.](#)

[Alsted-Herred i Sorø Amt.](#)

[Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.](#)

- 6) Førsløv Sogn, (o) Førsløv Herre-Gaard, Præste-Gaard og Degne-Boelig, 22 H. Aarløse, 16 G. 8 H. Sneesløv, 15 G. 22 H. Høybiørg, 5 G. 1 H. I Sognet eenlige Huuse, 3. (280)
 - 7) Hyllinge Sogn og Bye, 10 G. (p) Ienstrup, 4 G. Hagenskov, 6 G. Torstrup, 5 G. Brorup, 6 G. Aggerup 11 G. Harrested Herre-Gaard.
 - 8) Marvede Sogn og Bye, 26 G. (q) Menstrup, 26 G. Spiellerup, 17 G.
 - 9) Tiustrup Sogn og Bye, 10 G. 5 H. (r) Vindstrup, 18 G. 9 H. Hammer-Mølle, 1 G. Hekkenfield, 2 H. Taadsemølle, 1 G. Brunemose, 2 G. Kalrød, 2 G. Hammerhuus, 2 Huuse, G. (282)
 - 10) Hakdaggerlille Sogn og Bye, 9 G. 3 H. (s) Navnebiørg, 3 G. Neblerød, 6 G. 2 H. Gotteborg, 1 H.
 - 11) Krummerup Sogn og Bye, 6 G. 7 H. (t) foruden Præste-Gaarden og en Mølle. Flemstofte, 6 G. Bensløv, 7 G. 5 H. Haldaggersmagle, 19 G. 1 B. 24 H. Skovhuuse, 2 H. Lystager.
 - 12) Fugleberg Sogn og Bye, 14 G. 18 H. (u) Fugleberg Herred-Gaard. Kastrup Herre-Gaard. (283)
 - 13) Vallenøved Sogn og Bye, 17 G. 7 H. (v) Saltøbye, 10 G. 2 H. en Vand- og Veyr-Mølle. Ollerup, 5 G. 5 H. Stubberup, 4 G. Kyse, 14 G. 9 H. Lundbye, 5 G. 2 H. Jenstrup, 4 G. 1 H. Desforuden 4 Gaarde, som høre til Hyllinge Sogn.
 - 14) Karebek Sogn og Bye, 21 G. 30 H. (x) Gumperup, 10 G. 4 H. Lindegaard, 1 G. Karebekstoft, 11 G. 4 H. Eenøe, 8 G. 4 H. Saltø Slot. Eenlige Huuse i Sognet, 3 H. (284)
 - 15) Foged Sogn og Bye, 24 G. 11 H. foruden Præste-Gaarden. (y) Skraberup, 6 G. 4 H. Vidstrup, 12 G. 12 H. Steenbekholm, 7 G. 5 H. Eenlige Huuse, 6 H. Fogedbyegaard afbrændte 1769 og er ey siden opbyggt. (285)
- i) I Taarnet ere to Klokker, paa den ene staaer: 1600 og paa den anden: 1749 Ober-Cammerherre von Plessen.
Kalk og Disk er givet af Christopher Giøe og Berte Bølle, 1587.
En Liig-Steen over Sogne Præst Peder ingvorsen, som døde 1572.
Et Epitaphium med Skilderie over Magister Elias Clausen Plum og Herr Peder Envold Brokman, 1673.
Hvad der er givet til Skolen, kan sees i Hofm. Fund. Tom. VIII. p. 101.
Dette Sogn og Gundersløv er sammenlagt 1648 de ligger tet sammen, og Aaen gjør Skilsmisse imellem begge Herreder og Amter.
- j)
- k) I Taarnet ere to Klokker, paa den ene staaer: Hielp Jesus, Matie, Anne, St. Vitus.

Alter-Tavlen og Prædikestoelen er af Billedhugger-Arbeyde malet og prydet, samt Kalk og Disk givet af Ober-Cammerherre Carl von Plesseen. Viin-Kanden af Degnen Christian Mariager, 1686.

I Choret ere to Liig-Stene med Portraiter, den ene med Inscription: Mette Albert Bydelsbachs Datter, Mogens Goieske til Krenkerup hans Hustrue, som døde 1512. Den anden:

Velbyrdige Anders Ebbesens, som døde 1529 og Pernille Giöes, som døde 1551.

I det Nordre Capel er et Epitaphium af Allebast, hvorpaa forestilles en Mand og Kone paa Knæ med et Barn, og har følgende Inscription: Christopher Giöe til Antzberg, Gundersløfholm, Bolderup, (277) Bregentved, Ørbyegaard og Klagsholm. Magnus Giöes, Ridder og Rigets Hofmesters Søn, som døde i Viborg 1584 og Frue Birgitte, Erich Bølle og Sophie Ruds Datter, som lod dette Epitaphium forfærdige, med deres liden Søn Magnus Giöe, hun døde 1550.

Neden under er en stor Liig-Steen med bemeldte Giöe og Frues Navne og Vaabner.

En Liig-Steen over Engelke von Bülov, Marschal og Amtmand over Trygevelde Amt, som døde 1740 50 Aar.

I det Søndre Capel: Eyler Urne, som døde i Scheen i Norde 1640 og Frue Jytte Gyldenstjerne, som døde paa Ørbyegaard 1642.

Tvende af Flemming Ulfelds til Gundersløvholm smaa Børn, 1638 og 1641.

Under Taarnet er et Begravelse med Jern-Dørre og Aarstal 1709 som har to Steen-Kister, hvori hviler:

Doctor Hector Gottfried Masius, til Raunstrup og Gundersløfholm, Professor Theologie og Hof-Prædicant, uden Inscription paa Liig-Kisten, og hans Søn.

Ritmester Friderich von der Maase til Tyberggaard, fød i Hessen-Cassel 1696 som døde paa Tyberggaard 1728.

Et Epitaphium over Sogne-Præst Michel Pedersen, som døde 1678 og Hustrue Karen Hiort.

En Liig-Steen over Sogne-Præsten Michel Christensen Tyboe, som døde 1619.

En Dito over Sogne-Præsten Christen Pedersen, som døde 1654 46 Aar gammel.

En Dito over Sogne-Præsten Niels Jacobsen, som døde 1672 og Sogne-Præst Olle Tønnesen Tilleman, som døde 1694.

En Dito over Sogne-Præst Knud Jörgensen, som døde 1599. (278)

Ved Kirke-Døren er en Dito med Munke-Bogstaver over to Munke fra Nestved-Closter, navnlig Galmund og Nicolaus Olai, 1435.

- 1) Kirken er en Kors-Kirke med smukke Ornamenten. See Thuras Vitruvius in folio pag. 143. I same er Alter-Tavlen og Prædikestoelen af Billedhugger-Arbeyde, et velklingende Orgelverk og en Marmor Daab. Trende Marmor-Epitaphier.

- 1.) Over Stifteren Herlöv Trolle og Frue Birgitte Giöe, som af Marmor forestilles knælende, samt den Kugle, hvoraf han fik sit Bane-Saar; deres Grav er tilmuret.
- 2.) Over Cancellen Arild Hvitheld, som staaer alene i sin Grav.
- 3.) Over Geheime-Raad Marcus Giöe og Familie, for hvis Begravelse er et Jern Tralverk. En Liig-Steen over en Trolle.
- Inscriptionerne ere alle anførte i Marmora Danica Tom. I. fra pag. 185 til 192. Hofm. Port. Histor. Tom. II. pag. 90 og Hofmans Leben einiger Dänen 1741 in 8vo.
- Hvad der er givet til de Fattige sees i Hofm. Fund. Tom. VIII. pag. 87. og Skolen 88. 89- 91. Det øvrige er anført ved Herlufsholms Herre-Gaard.
- m) I Taarnet ere to Klokker med Munke-Bogstaver.
- I Kirken en smuk Alter-Tavle fra 1615 og Prædikestoel fra 1635. (279)
- Kalk og Disk er givet af Gros-Cancellen Reventlau, og Døbe-Fadet af Dresselberg, 1622.
- I Choret ere to Lyse-Kroner af Jern fra de Catholske Tider.
- Hvad der af Gros-Cancellen-Inde Holstein er givet til de Fattige, kan sees i Hofm. Fund. Tom. VIII. pag. 98.
- n) I Taarnet ere to Klokker, den ene med Munke-Skrift fra 1439 den anden er 1693 givet af Baron Diderich Fiuren, samt et Seyerverk.
- Alter-Tavlen er konstig Billedhugger-Arbeyde, givet 1685. Kalken 1677. Abelat-Esken 1680. Sølv-Kanden 1678. Daaben med et Sølv-Fad 1680. En Lyse-Krone og lukt Stoel 1685. Kirkens Ornamente og Stoele malet og staferet, alt sammen af Theodorus Baron af Fiuren.
- Orgelverket har 8 Stemmer, givet af Margrethe Elers Baron Fiurens Frue 1683.
- CHRISTIAN IV Bibel 1633, Hans Thomesens Psalmebog og Davids Psalter med Sølvbeslag er til Alteret givet af Hans Ulrich Gyldenløve til Vindingsgaard og Lehnsmand over Cronborg, som døde i Kiøbenhavn 1645 80 Aar gammel. Han har og ladet Choret inddeele.
- Ved Chors-Døren er en Liig Steen med fire udhugne Billeder, hvorpaa staaer med Munke-Bogstaver: Erich Christophersen og Frue, Christopher Erichsen og Frue 1588.
- En Liig-Steen over Ritmester Hans Kay og Frue Hedvig Ofsen, han døde 1715.
- I det Nordre Capel er et Marmor-Monument over Wilhelm Dresselberg til Vindinge og Lands-Dommer i Siælland, som døde 1620 65 Aar gammel, og Frue Karen Grubbe, som døde 1630 72 Aar gammel.
- I Begravelset staaer Oberste Rudolf Gynter von Grabau, som døde 1716 53 Aar gammel.
- Et Epitaphium over Sogne-Præsten Friderich Klyne. (280)
- En hvid Marmor-Steen med Aarstallet 1585, men vides er over Hvem.
- Til Sognets Fattige er henlagt en Capital af 2000 Rdlr. See Hofm. Fund. Tom. VIII. Pag 98.
- Annexet er Qviselmark.

- o) I Taarnet ere to Klokker, paa den ene staaer: 1595. Lave Bek til Førslev, paa den anden: 1724 Ober-Cammerherre von Plessen; her er og et Seyerverk.
I Kirken er et Orgelverk. Alteret og Lysestagerne ere 1652 givet af Elisabeth Bille, Sigvard Bekkes Frue, og
Det nye Alter-Tøj af Carl von Plessen.
I Choret ere to Liig Steene, den ene med Portrait, over Jochum Beck, som døde 1572 og Frue Anne Raunsberg til Beltringe, som døde 1573. Den anden over Lave Beck, som døde 1607 76 Aar gammel, og Frue Agnete Grubbe.
I Begravelset under Herskabets Stoel, ligger:
Sigvard Bek til Førslev, Rentemester, som døde 1623 56 Aar gammel, og Frue Elisabeth Bille Steens Datter, som døde 1656 80 Aar gammel, samt deres Børn.
Steen Beck til Vandaaes, Rentemester, som døde 1648 44 Aar gammel.
Jochum Beck, som døde 1639 23 Aar gammel, og flere, som døde smaa.
Lauge Beck, Steens Søn til Førsløvgaard, Lands-Dommer i Laaland og Siælland, som døde 1659 45 Aar gammel, og Frue Margrethe Jörgen Grubes Datter til Vedbygaard; hun fik siden 1661 Geheime-Raad Steen Hondorf, og døde 1696 67 Aar gammel.
Geheime-Raad og Stift-Amtmand over Aalborg Stift, Steen Hondorf til Rønneholm i Skaane, Jörgen Hondorfs Søn, Ridder, som i Kiøbenhavn 1687 61 Aar gammel. Deres Søn Cammer-Junker Henrich Hondrof, som døde 1694 29 Aar gammel. (281)
I det andet Begravelse ligger Jörgen Parsberg, Friderich Parsbergs Søn, som døde paa Førsløvgaard 1691.
Hvad der er givet til de Fattige og Skolen, kan sees i Hofm. Fund. T. VIII pag. 81 82 85 og 101.
- p) I Taarnet ere to Klokker fra 1592 og 1563 begge givet af Niels Parsbergs Enke Elisabeth Sehested.
Paa Herskabets Stoel sees 6 Vaabner, nemlig: Ulfelds, Höegs, Urnes, Ulfstands, Giedde og Vinds.
Et Epitaphium med Skilderie, over Niels Parsberg til Harrested, som døde 1592 og Frue Elisabeth Sehested; Begravelset er tilmuret.
En Liig-Steen med Billeder, over Verner Parsberg til Harrestedgaard, som døde 1567 og Frue Anne Holck, Mandrups Datter af Barridskov. I Hyllinge Hof-Mark er en Steendysse med en stor Steen, hvorpaa stod: Mimring Tand, som nu er borte.
Hvad der er givet til de Fattige og Skolen, kan sees i Hofm. Fund. T. VIII. pag. 74 77 99 og 101.
- q) I Taarnet ere to Klokker, den ene med Aarstallet 1640 og paa den anden staaer: 1685, Otto Krabbe. S. Inscription i Hofm. Fund. T. VIII. pag 67. og Marm. Dan. Tom. I. pag. 213 Et Epitaphium over Sogne-Præst Peder Svensen, som døde 1649.
- r) I Taarnet ere to Klokker, af hvilke den ene er med Munke-Bogstaver. (282).

- Ved Tinstrup Søe har 1573 lagt en Herre-Gaard, kaldet Vinstrupgaard med Graver om, hvoraf endnu sees Rudera. See Danske Magazins 5te Hefter pag. 207 og har tilhørt Biörn Andersen til Steenhalt.
- I Skoven paa et Sted, kaldet Hammersvold, har staaet en Bygning med Graver om.
- s) I Taarnet ere to Klokker, med Aarstal
- t) Iene 1605 og 1632
- I Taarnet ere to Klokker, paa den ene staaer 1598 og paa den anden 1610. Inscriptionen findes i Hofm. Fund. Tom. VIII. pag. 72.
- I Kirken er en smuk Alter-Tavle, givet af Ritmester Erich Steensen. Prædikestoelen er af Billedhugger-Arbeyde.
- I Byen Krummerup er den ene Gaard smuk opbyggt, som tilhører Hans Thim tilligemed Kirken.
- I Sognet har været Lystager, som forud kaldtes Ormager, og vare sex Bønder-Gaarde, som i Krigen blev øde; paa samme boede Oberst-Lieutenant Erich Steensen, men siden er den af Kongen relueret, og udlagt til Rytter-Kaabler; 1745 brændte Gaarden af, og er siden opbyggt.
- u) I Taarnet ere to Klokker, den ene fra 1603.
- Det smukke Alter-Tøj er givet af Carl von Plessen.
- Prædikestoelen er af Billedhugger-Arbeyde, givet af Herlov Erichsen 1632 og af hans Søn Erich Herlovsen til Fugleberggaard 1658 staferet.
- I Kirke-Gulvet er et aabent Begravelse.
- Hvad der er givet til Skolen, kan sees i Hofm. Fund. Tom. VIII. pag. 101. (283)
- v) I Taarnet ere to Klokker, den ene med Inscription: 1494 Marie, Matth. Johannis, Poul; og paa den anden staaer Aarstallet 1548.
- Alter-Tavlen er renoveret 1687 af Holger Vind og Margrete Gedde.
- I Sognet er Hase Høy, hvor den navnkundige Kyse Soe skal have sin Boelig, hvorom ere mange daarlige Fortællinger.
- Hvad der er givet til Skolen, kan sees i Hofm. Fund. Tom. VIII. p. 101.
- w) A
- x) I Taarnet ere to Klokker med Aarstallene 1598 og 1643.
- Alter-Tavlen er givet 1613 af en Ulfeld. Kalken 1564. Abelat-Esken af Oberst-Lieutenant Luxdorf 1695.
- En Cristal-Flaske med Sølv-Skrue 1697. Matthias Numesen, Geheime-Raad, og Frue har ladet bygge et Stykke til Kirken og givet en Lyse-Krone 1722, da han var 76 Aar. Endnu ere tvende Lys-Kroner, hvoraf Willum Pedersen 1683 har givet den ene; den anden er givet af fire Søefolk 1726 tilligemed et Skib kaldet Emmanuel.
- I Choret er en Liig-Steen med udhugne Billeder over Barchov v. Boyneborg, Hovedsmand paa Saltø, som døde 1557 og Margrete Brahe Axels Datter til Krogholm.

Et Epitaphium over den lærde Provst og Præst, Magister Christian Nold, som døde 1748 i hans Alders 49 Aar. (284)

Eenøe er en Øe til Gaunøe, hvorved er et Sted, kaldet Hestevad, som er Overkiørsel; hvad der er givet til Skolen, derom er meldt i Hofm. Fund. Tom. VIII. pag. 101.

Nestved har her Lade-Plads, og fører dens Vahre med Prame ved Karebeks Minde frem og tilbage, hvorfor her og er et Kongelig Toldsted.

- y) I Taarnet ere to Klokker, paa den største staaer Aarstallet 1592 og paa den mindre: 1655 Otto Povik; indvendig er Kirken malet med smukke Ornamente, og i Alter-Bordet har været nogle Catholske Reliquier.

En Steen over Sogne-Præsten Morten Nielsen Brysting, som døde 1708 79 Aar.

Paa Kirke-Gaarden er en Liig-Steen over Povel Christensen paa Fogedbyegaard, som et Svensk Partie ihjelslog den 10 Junii 1660.

I Sognet er en Sundheds Kilde, kaldet: Hellig Daas Kilde, som besøges St. Hans Dag.

I dette Sogn har og været den Herre-Gaard Ydernæs af fire grundmurede Huuse og 1675 tilhørte Hans Jacobsen Gyntelberg, som solgte den til Geheime-Raad Knud Thott, der lod den nedbryde, og lagde Jorden under Gaunøe.

Borrenake er et Næs ikke langt fra Skaverup, hvor Borre falder i Stranden; der har Ober-Kammerherre Carl von Plessen ladet opbygge et Tegl-Huus, hvorved er en yndig Prospect. Hvad der er givet til de Fattige og Skole, kan sees i Hofm. Fund. T. VIII. pag. 86 og 10. (285)

Corsøer Kiøbstæd i Corsørs Amt.

Corsøer ligger under 55 Grad. 20 Min. Poli Høyde paa Siellands Vestre Side, 4 Mile over Vandet fra Nyeborg, 14 fra Kiøbenhavn, 2 fra Slagelse, 6 fra Ringsted, 10 fra Roeskilde, 5 fra Holbek, 9 fra Nyekiøbing, 7 fra Præstøe, og 9 fra Vordingborg.

Navn. Somme meener: At Byen kaldes efter en Sted kaldet Kaasen, og de tre der omkring liggende smaa Øer, som danner en Figur af et Kors; andre af de mange Kors, der i forrige Catholske Tider har været opreiste; Ligesom og Byens **Vaabn** er et Kors, som i Atl. Dan. paa Grundtegningen er anført; Dog har Byen 1742 ladet sig stikke et nyt Segl med Kors i Vaabnet med en Krone over, og deromkring: Corsøer Stabel Stads Raadstue Segl, siden det ældgamle nesten var ubrugelig.

Byens Skiæbne og Privilegier. Corsørs Privilegier ere til største Deels daterede Corsøer Slot.

[Samsø Land](#)

[Slagelse-Herred i Corsørs Amt.](#)

[Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Corsøer Kiøbstæd i Corsørs Amt.](#)

[Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.](#)

[Ringsted-Herred i Ringsted Amt.](#)

[Alsted-Herred i Sorø Amt.](#)

[Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.](#)

1425 Kong ERICHS, a.) Kiøbstæd-Ret, b.) Klarskou at nyde til Ildebrand og Fæegang, c.) Fæegang paa Sprogø, d.) at nyde Halskou til Fæegang, Rør- og Tørve-Mose, c.) at holde Torv og Market, f.) Frihed for Skat til ævig Tiid, samt at nyde Brøde-Penge til Byens Forbedring.

1445 Kiøbenhavn, Kong CHRISTOPHERS Tilladelse at Corsøer maa bruge Badstue Hoved til Ager og Eng.

1459 Antvorskou, Kong CHRISTIAN I Gave-Brev paa Kongens og Kronens gamle Lade-Gaard ved Taarnborg.

1459 Stadfæstelse paa Corsørs Borgeres Græsgang og Skov med videre. (286)

1460 Kong CHRISTIAN I privilegium paa Sagefald og Brøde-Penge.

1505 Kong HANSES Friheds Brev, at Corsørs Borgere ey maae stevnes Udenbyes, men alene for Kongen og Rigens Raad.

1540 Kong CHRISTIAN III. Privilegium at holde Market paa St. Jacobi i tre Dage.

1575 Kong FRIDERICH II Skiøde paa en øde Jord at bygge Raadstue paa.

1649 Kong FRIDERICH III Tilladelse at Slagelse Borgere ingen Oplag mere have i Corsøer.

1664 Kong FRIDERICH III Privilegium om de ulovlige og Corsøer fornærmelige Havnes Afskaffelse, saasom: a.) Skibholm, b.) Vaasen, c) Geedehuuset, d.) Bisserups Havn, e.) Basnes Fiord, f.) Karebeksminde; Dernest at Accisen skal henhøre halvdelen til Skibbroens og Raadhuusets Vedligeholdelse, og den anden halve Deel til Magistraten, fremdeles at Byetings Domme indstevnes til Raadstue-Retten og derfra til Høyeste Ret.

1680 Kong CHRISTIAN V. Bevilling til Magistraten at være Byens Kirkes Forstander og Forsvar.

Disse Privilegier ere siden confirmerede af alle følgende Konger til nærværende Tid.

Kirken. Kirkens Bygning og Udvidelse skeede fra 1666 til 1670 og ikke som der staaer i Atlas Dan. 1643 og 1699.

Taarnet staaer endnu af den gamle Kirke, som vanzirer Kirken, men Byen har ingen Formue til at bygge et bedre.

Borgemester Brandt tog sig for 1666 at udvide Kirken og gjorde den to tredie Deel bredere og en tredje Deel længere, deels ved egen Bekostning, deels ogsaa ved Adelige og andre Personers Hielp, hvis Navne paa en Kampe-Steen ere udhuggede. Kirkens Hvelving er (286) af Tømmer og Bræder, som er malet; Alter-Tavlen er af meget konstig Billedhugger-Arbeyde. Ved Alteret er bemeldte Casper Brandts og Hustrues Skilderier; Orgelverket er af 24 gode Stemmer. Paa den Nordre Side er

[Samsø Land](#)

[Slagelse-Herred i Corsørs Amt.](#)

[Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Corsøer Kiøbstæd i Corsørs Amt.](#)

[Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.](#)

[Ringsted-Herred i Ringsted Amt.](#)

[Alsted-Herred i Sorø Amt.](#)

[Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.](#)

et stort Skilderie om Christus, som lader smaa Børn komme til sig, som er overmaade vel giort, og skal være kommet for mange Aar siden, ikke fra Kiøbenhavns Academie, men af en Lybeker foræred til Kirken, da den stod under Arbeyde. I Kirken ere 7 Faner over Commendanterne, nemlig: Oberst-Lieutenanterne Vedel, Knapsted og Barnovsky; Kirken kaldes St. Gertruds Kirke.

Dansk Skole. Efter at den Latinske Skole 1740 blev afskaffet, er Skole-Huuset henlagt til en Dans Skole, som Byen maa vedligeholde, siden Legata ere henlagde til andre Latinske Skoler.

Fattighuse. I MøllebiERG-Gaden afbrændte 1760 tredive Huuse, hvoriblant var et Fattig-Huus, som igien smukkere til 8 Fattige blev opbyggt. I Bag-Gaden er og et Fattig-Huus til 2 Lemmer.

Raadstuen. Raadstuen er formodentlig efter Skiødet opbyggt 1575, og er gammel og forfalden, men haabes at vorde sat i Stand med det første; deri er Raadstue, Byeting og Veyerboed.

Øvrighed. Byen har en Borgemester, to Raadmænd, Byefoged, Byeskriver, samt en Ober-Ret; Raadstue-Ret holdes Onsdag og Fredag, og Byetinget om Mandagen.

Gadernes Navne og Antal. Gaderne ere følgende: Adel- eller Stor-Gaden, Slottens Gade, Snukkerop-Gade, Bag-Gaden, MøllebiERGs-Gade; Stræder ere: Kirke- Skole- Raadstue- Rosen- og Strandstrædet.

Indvaanere. Foruden Magistraten er her: Sogne-Præst, Capellan, Chor-Degn, Organist, Bedemand, Tolder, Controleur, Veyer og Maaler, Postmester og Post-Transporteur, Apotheker, Viinhandler, fire privilegerede Vertshuusholdere, Farver, Stadsmegler, 14 Kiøbmænd, 40 Handverkere alle Slags, i alt omtrent 140 Borgere med (288) Fiskere og Dagleyere, og desforuden en Esquadron Ryttere, i alt gamle og unge 1100 Siele, Byen aftager daglig af Mangel paa Næring og Fortieneste.

Handel. Handelen er paa ti Aars Tid overmaade forringet.

Søefart og Skibe. Ligeledes er Søefarten svækket, og har Byen nu alene 16 Fartøyer, i alt, drægtig 227 Læster, deraf to smaa bygt 1772 paa det der værende Skibsverf, nemlig: Post-Jagten 8 Læster, 3 Færge-Jagter, en 19, og to 17 Læster drægtig. – Da Fæstningen 1764 ved Auction blev solgt, anlagde Kiøberen et Skibsverf paa Glacien, hvorpaa siden den Tid er bygt tre store og tre smaa Skibe, men vil nu formodentlig ophøre. – Tvende Kongelige Bevillinger af 30 November 1753 og 11 November 1758 ere forundte Byen til at hæve Broe- Passage- og Læsse-Penge, som skal anvendes til Skibbroens Opbyggelse og Havnens Rensning, siden samme tilstoppes, da det dog hidindtil har været én med de beste nest Kiøbenhavn.

Grønlands-Compagniet har den 25 May 1768 erholdt Privilegium paa Told, Accise- og Consumptions-Frihed, samt i sex Aar at nyde af Commerciens Fond 5 pro Cento per Læst af Skibets Drægtighed.

[Samsøe Land](#)

[Slagelse-Herred i Corsøers Amt.](#)

[Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Corsøer Kiøbstæd i Corsøers Amt.](#)

[Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.](#)

[Ringsted-Herred i Ringsted Amt.](#)

[Alsted-Herred i Sorø Amt.](#)

[Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.](#)

Stiftelser. Hvad der er givet til de Fattige o.s.v. See Hofm. Fund. T. VIII. pag. 167. Siden den tid har Borgemester Friderich Michelsens Enke 1760 testamenteret til Kirken 600 Rdlr og til Corsørs Fattige 600 Rdlr. som 1764 blev confirmeret.

Gregers Höeg Nissen har ved sin Bortreyse 1766 skienket Corsørs Fattige en fiende Part udi det ved Skoven beliggende Vænge, Humle-Haugen kaldet, og staaer for 3 Tønder Sæde-Land. (289)

Mark Jorder. Byens Jorder er Hartkorn 138 Tønder, som stedse besaaes, derhos er en liden Skov, Klarskov kaldet, med Tørve-Mose, saa og Halskous Overdrev til Græsning, som 1759 er deelt imellem Lods-Eyerne i Corsør, Dyrehovedgaard og Svenstrup Bondebye, saa at enhver nu har sit for sig selv, men har tillige kostet Byen mange Penge med Steen-Gierder og Processer.

Consumptionen. Consumption har været 2500 Rixdaler, og 1773 blev svaret 2643 Rdlr.

Market. Her holdes Market i October-Maaned.

Fæstningen. Fæstningen meenes at være anlagt af de Svenske 1658; fra dens Anlæg til den blev solgt har været følgende Commandanter: En Svensk Oberst-Lieutenant Friderich Veideman 1660 Danske: Major Henrich Herlov, til 1562. Oberst-Lieutenant Ulrich-Devitz til 1667. Just Ebel, til 1676. Vulf H. Calnein, til 1683. Oberst-Lieutenant Baron Vedel, døde 1696. Major Leo, døde 1715. Major Barnoski, døde 1730. Oberst-Lieutenant Claus Pors, døde 1762. Major Christian Gyldenfelt, afgik paa Pension 1764.

Fæstningen blev ved Auction solgt til private Personer, undtagen de to Magazin-Huuse, som kan rumme 7000 Tønder Korn.

Corsør Slottes Ælde vides ikke, men maa være meget gammel, siden Kong ERICHS, Kong CHRISTIAN I., Kong HANS og Kong FRIDERICH I Privilegier til Byen ere daterede Corsør Slot.

Taarnborg Slot. Tre fierding Vey fra Corsør har ligget Taarnborg Slot, som maa være blevet øde førend Corsør Slot. Dette Taarnborg har staaet paa en Bakke, hvoraf endnu sees Rudera. (290)

Dyrhoved. Dyrhoved, har tilforn lagt tet ved Vandet tvert over for Slottet eller Fæstningen, og blev kaldet Slottes Lade-Gaard, men er siden forfløttet en halvfierding Vey bedre op i Landet.

Paa Taarnborg eller Tornborg Slot skal Kong ERICH MENVED ofte have havt sin Residence for at iagttage Marsk Stig, og hans Tilhængeres Anstalter, da han 1288 ødelagde Corsør Bye og Kirke ved Ildebrand. I Grev Christophers Krig 1534 indtog de oprørske Borgere i Skielskiør Slottet, men Admiral Peder Skram bragte Slottet derefter under Kronen.

Til Corsør landede Kong GUSTAV 1658 med sin Flode og tog derfra til at beleyre Kiøbenhavn.

Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.

Hvor er beliggende. Slagelse ligger fra Corsøer 2 Mile, fra Ringsted 4, fra Callundborg 4, fra Kiøbenhavn 12, fra Skielskør 2, fra Nestved 4, og fra Holbek 5 Mile.

Navn, Alder, Vaaben, p. 17. Den skal have Navn efter sin Stifter Slag eller Slav, af hvis Afkom Biskop Absolon menes at nedstamme, og skal være bygt i det 10de Seculo; see videre Atlas Dan. pag. 17. Ligeledes er Byens Vaaben der paa Grundtegningen anført, som formenes at skal betyde hellig Anders med to Vinger.

Byens Skiebne og Privilegier. 1205 forskaffede hellig Anders Byen den store Mark. See Atl. Dan. pag. 18.

1376 skal Dronning MARGRETHES Søn PLAUS der være hyldet.

1280 gav Kong ERICH GLIPPING Byens Privilegier.

1348 gav Kong WALDEMAR III Borgerne samme Frihed, som de i Roeskilde. (291)

1441 Confirmerede Kong CHRISTOPHER af Bayern Byens Priviligier.

1489 1490 tildømte Kong JOAHNNES Byen en Mark, kaldet Lyngvenge. 1593 bevilgede Kong CHRISTIAN IV. at ingen maatte indløbe med Skibe der i Nærværelsen.

1646 gav Kong CHRISTIAN IV. Confirmation paa et Heste-Market om Torsdagen i Fasten.

1652 Kom Ild i en Pottemagers Huus, hvorved brændte hundrede Gaarde. Samme Aar gav Kong FRIDERICH III nogle Aars Frihed for Brandskat.

1669 brændte 36 Gaarde og Huuse af i Burgbye Gade.

1690 bevilgede Kong CHRISTIAN V. at Slagelse Vognmænd skulde have samme Taxt, som de i Kiøbenhavn.

1740 brændte 44 Gaarde og Huuse af midt i Byen, dog blev Kirkerne og Skolen reddet.

1772 brændte hele Schovsøe Gade, som bestod af 22 Gaarde og Huuse.

Gadernes Navne og deres Antal. De største Gader ere: Smedegaden og Bredgaden; de øvrige ere: Skidenstrædet, Schovsøegade, Friisgade, Torvet, Rosengade, Nyeportstræde, Bodelstræde, Løvegade, Steenstiegade, Biergbyegade og Slotsgade, hvoraf nogle ere nesten øde. Gaarde og Huuses Antal ere endnu 256.

[Samsøe Land](#)

[Slagelse-Herred i Corsørs Amt.](#)

[Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Corsøer Kiøbstæd i Corsørs Amt.](#)

[Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.](#)

[Ringsted-Herred i Ringsted Amt.](#)

[Alsted-Herred i Sorø Amt.](#)

[Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.](#)

Raadhuus. Raadhuset maa i fordum Tid have været anseelig, siden samme tillige var en Børs og Lybekernes Pakhuus; de havde og der oprettet et Apotheque, hvoraf man maa slutte, at Byen i de Dage har havt god Handel. (292)

Øvrighed. Magistraten bestaaer af én Borgemester, som tillige er Apotheker, to Raadmænd, den ene tillige Bye- og Herretsfoged, den anden Bye- og Raadstueskriver tillige. Raadstue-Retten holdes om Tiirsdagen, og Byetinget om Torsdagen; derfra appelleres til Landstinget.

Invaanerne. Foruden Magistraten er Byens Beboere: To Sogne-Præster, en Cappellan til St. Michels Kirke, Rector, Conrector, 2 Hørere, 1 Hospitals-Forstander, Strand-Visiteur, Chirurgus, Musicant, 2 privilegerede Vertshuusmænd, 8 Kiøbmænd, 83 Haandverkere af alle Slags, og endeel Avlsmænd. Borgernes Antal er 180, Indbyggerne, foruden de militaire, unge og gamle i alt 1200 Siele.

St. Michels Kirke pag. 19. St Michels Kirke skal være bygt 1080 af den Roeskildske Biskop Sven Norbag i Kong CANUTI IV Tid, og havde stor Udraab med Aflad i de Dage.

1456 gav Erke-Biskop Tue af Lund Aflad til St. Jacobs Alter i denne Kirke.

1468 gav Biskop Ole Mortensen i Roeskilde og flere Biskoper Alter der i Kirken.

1472 gav samme Biskop 40 Dages Aflad til St. Christophers Alter der i Kirken.

1476 gav Erke-Biskop Jacob af Upsal Aflad til hellig Legems og St. Jacobi Altere der i Kirken.

1480 gav Erke-Biskop Johannes af Lund Aflad til Erasmi Alter.

1489 gav samme Biskop med flere Aflad til Erasmi Alter der i Kirken. Hvoraf sees, at denne Kirke fordum har været i Anseelse.

Alter-Tavlen er anseelig med megen Billedhugger-Arbeyde og forgyldt opsat 1505.

Af Epitaphia findes der adskillige, som ere anførte i Marm. Dan. Tom. I. pag. 140 – 142 nemlig over: En Polsk Adelsmand navnlig Sopgrof, døde 1592. Velbyrdig Johannes Andreæ til Klexbul, 1592. (293) Velbyrdige Christian Holk til Høygaard. Raadmand Christopher Graa. Johannes Knof, Rector ved Herløvsholm Skole, 1619. Armoldus de Fine, Christian IV. Musicus. Borgeren Erasmus Petri, 1619. Velbyrdige Nicolai Bruun til Hyllatorp.

Desforuden ligger her begravne: Oberst-Inde Rabe, 1681. Oberst-Lieutenant Gramboe. 1712 og Frue, 1715. Oberste Doneps Frue, 1716. Oberste Scheling, 1721. Oberst-Lieutenant Galkosky, 1726.

Et Epitaphium over Commandeur Rosenpalm til Brorupgård, hvorpaa Inscriptionen er udslettet, men i Begravelset hviler han tilligemed Forældre og Familie.

I Taarnet ere fire Klokker, hvoriblant én med denne Inscription: Hielp Jesus, Maria, Anna, Susanna, Laurent.

Den gamle Catholske Alter-Tavle er opsat lige for Kirke-Døren.

[Samsøe Land](#)

[Slagelse-Herred i Corsøers Amt.](#)

[Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Corsøer Kiøbstæd i Corsøers Amt.](#)

[Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.](#)

[Ringsted-Herred i Ringsted Amt.](#)

[Alsted-Herred i Sorø Amt.](#)

[Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.](#)

Kirken bestaaer af tre Gange, hvori er et smuk Orgelværk og Alter, samt et Capel, hvori fordum har været en Kirke, og formodentlig den første Kirke, førend den store Kirke blev bygt.

Prædikestoelen af Billehugger-Arbeyde er givet af Ebbe Munk og Frue Sidsel Höeg.

I Choret henger en liden Klokke i det lidet Spiir.

St. Peders Kirke. St. Peders Kirke-Taarn har tre Klokker, den ene fra 1550, den anden med

Inscription: Dum trahor o.s.v. den tredje er med Munkeskrift.

Til Alteret er en Sølv-Kande givet af Raadmand Marcus Vohnsen 1696. En mindre dito givet af Hans Abel 1696. Kalken af Oberst-Lieutenant Andr. Buchenhagen 1694. Abelat-Esken 1687. Paa Amtmandens Stoel, sees Amtmand Hugo Lutzaus og Frue Karen Juels Navne. Desforuden er i Kirken: (294)

Et Epitaphium over Sogne-Præst Matthias, 1445.

Et Dito over Petrus Magnus. See Marm. Dan. Tom. I. p. 144.

Hvitfeld melder, at der skulle være en Tavle over hellig Anders, men den findes nu ikke.

I Capellet er Borgemester Vohnsens Begravelse med en smuk Indhegning.

I Sacristiet et Epitaphium over Sogne-Præsten Rasmus Bruun og Hustrue Magdalene Cathrine Vindekilde.

Til dette Sogn hører Antvorskou Slot, siden der nu er mere prædikes i Antvorskou Slots Kirke.

Latinske Skole. Den Latinske Skole er en gammel grundmuret Bygning paa St. Michels Kirke-Gaard; de mange skønne Legata, som dertil høre, ere anførte i Hofm. Fund. Tom. VIII. pag. 120 – 162; Skolen er sat i Stand 1733, og har Rector, Conrector, to Hørere og 24 Disciple, som nyde Kost-Penge. Fra denne Skole er fordum mange brave Mænd dimitteret.

Hospitalet. Fattig-Huuset er nye opbyggt og sat i en prægtig Stand, og indrettet til hundrede Personer. Dette anseelige Hospitals Foundationer og Indkomster ere anførte i Fund. Hofm. VIII. pag. 120.

Danske Skole. Den Danske Skoleholdere nyder af Kirkerne Huusleye med videre.

Handel og Næring. Byen har fordum havt Losse- og Lade-Plads en Miil fra Byen ved Skibs-Holmen, men maatte nedlegge samme, da Corsøer fik Stabel-Ret, Havnen kunde endnu med liden Bekostning gøres seylbar. Byens Næring bestaaer i Agerdyrkning, Brændeviins-Sal og Haandverks-Arbeyde.

Mark-Jorder. Byen har 250 Tdr. Hartkorn, som er inddeelt i tre Marker, hvoraf to besaaes og den tredje udlægges til Græsning; Der har fordum været Skov til Byen, som nu er en almindelig Græsning (295) hvorledes samme ved hellig Anders er kommen til Byen, see Atlas Dan. Tom. III. pag. 18.

[Samsøe Land](#)

[Slagelse-Herred i Corsørs Amt.](#)

[Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Corsøer Kiøbstæd i Corsørs Amt.](#)

[Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.](#)

[Ringsted-Herred i Ringsted Amt.](#)

[Alsted-Herred i Sorø Amt.](#)

[Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.](#)

Consumption. Er nu 4115 Rixdaler

Market. Paa St. Olufs Dag i Julii Maaned og den 4 November holdes her aarlig Market.

Antvorskou Slot. Antvorskou Slot hører nu til St. Peders Sogn i Slagelse, og er først bygt af Kong WALDEMAR I og overladt Munkene af St. Johannis Orden; siden 1216, 1251 og 1254 har det faaet mange Kongelige Benaadninger, og efter Reformationen blevet et Kongelig Slot, hvor Kong FRIDERICH II og Kong CHRISTIAN IV ofte residerede, hvor og Kong FRIDERICH II døde 1588.

Kirken er stor og anseelig med et høyt Taarn, men Spiret er borttaget. Der ere mange Adelige begravet af de Bilder, saasom: Ericus, Georgius, Claudius, Petrus, Herlovius, Paulus, Nicolaus, Torbenus, som blev myrdet, Ovenus Kong JOHANNIS Cancellor, siden Biskop i Aarhus, døde 1555.

Af de Ruders Familie Otto og Georgius, døde 1504.

Af Tidemans, Jacob og Andreas.

Af de Lunger, Olaus og Tycho.

Henning Rönnov, Jacob Daae, Steen Basse og Janus Andræ, Landsdommer.

Af geistlige Erke-Biskopper, Petrus af Lund.

Af Closterets Priorer, Johannes Jani, døde 1467. Jacobus Martini, døde 1470.

Prior Petrus Petri, 1503. Petrus Andreae, døde 1504.

Efter Reformationen: M. Eskillus, døde 1538. Nicolaus Anderæ, døde 1568. Foruden dem skal have været en Prior Foss og Batholdus, som hialp til Reformationen. Optegnelsen paa disse og Inscriptionerne findes i Marm. Dan. Tom. I. p. 143. Thuras Vitruvius (296) Tom. II. pag. 189, hvor dette Slot med Aftegnning omstændig er beskrevet; Closteret skal eller være 1472 af nye opbyggt.

Skielskiør Kiøbstæd i Corsøer og Antvorskou Amter.

Navn. Skielskiør menes at have Navn af Skiælfisk, som findes der i stor Overflødighed. Begyndelsen og Privilegier. Dens første Begyndelse menes at være meget gammel, de Privilegier, som haves, ere fra 1414 da Kong ERICH af Pomeranien har confirmeret de gamle Privilegier, som siden ere confirmerede af alle de følgende Konger og findes i Herr Frises Beskrivelse over Skielskiør fra pag. 24 til 30. 1242 har Kong WALDEMAR II udlagt Byen til sin Søn ABEL, som 1251 pantsatte samme til General Æmeldorf for Soldaternes Sold; men 1252 efter Kong Abels Død blev Kong CHRISTOPHER I med sin Armee totaliter der slaget, da Æmeldorf havde kastet en dyb Grav tvert over Byens Mark, som endnu er tilsyne, men Kongen kom igien 1253 og indtog Byen, da

[Samsø Land](#)

[Slagelse-Herred i Corsøers Amt.](#)

[Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Corsøer Kiøbstæd i Corsøers Amt.](#)

[Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.](#)

[Ringsted-Herred i Ringsted Amt.](#)

[Alsted-Herred i Sorø Amt.](#)

[Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.](#)

Æmeldorf tog Flugten, Byen mesten afbrændt, og endeel af Borgerskabet mistede Livet for deres Opsætsighed imod Kongen.

1286 var der Herre-Dage i Byen og Kong ERICH MENDVED havde der indstevnet sin Faders Kong ERICH GLIPPINGS Mordere, Dom at lide, men samme blev afbrudt, og Kong ERICH tog over Vandet til Nyborg.

1288 kom Kong ERICH af Norge der til Byen med en anseelig Flode, da det lidet blev afbrændt, som var tilbage.

1300 forsamledes der Kong ERICH MENVED og Kong HAAGEN af Norge, og holdt et Mode; men siden har ingen Konge været der, formodentlig efterdi Hof-Gaarden der i Byen blev forfalden og øde. (297)

1319 pantsatte Kong CHRISTOPHER II Byen, men til hvem vides ikke, de sidste der havde den i Pant var de Axelsønner eller Thotter indtil.

1453 da Kong CHRISTIAN I fik den under Kronen, og lagde den under Lehnsmanden paa Corsøer. I det 11te og 12 te Seculo har Byen været sterk bebyggt, som den Omkreds endnu udviser; men i det 12te Seculo var der to gange Ildebrand.

I det 13de Seculo var den sorte Død, og da var Byen nesten øde.

I det 14de Seculo kom Byen igien nogenledes i Stand, og handlede med Tydsk Øll.

1418 funderede Kong ERICH af Pomeran vor Frue Closter, som Carmeliter-Ordenen siden havde; paa Stedet findes endnu Marie Kirke-Gaard, som skal have været et riigt Closter, og siden skienket Cancellier Johan Friss.

1445 skienkede Kong CHRISTOPHER af Bayern Bøge-Skoven til Byens Nytte og Behov, men der er gandske ødelagt.

1475 blev Byen skienket Dyrehaugen, som tilforn havde tilhørt Hoffet, naar Kongen der residerede.

1488 gav Kong HANS Byen Told-Frihed.

I en Tid har Byen været i Anseelse, da den havde 8 Roder og ligesaamange Rodmestere.

1588 Var Borgerskabet deelt i Compagnier, og Hack Ulfstand Rigers Marsk mønstrede dem; da var Byen i Flor igien, og blev 1540 af Kong CHRISTIAN III skienket Belt-Tolden, saa at den ikke havde nødig at besøge Nyborg; den Tid blev derfra udskibet nogle tusinde Tønder Korn, og nogle hundrede Læster Tydsk Øll blev indført. Den ødelagde Skov blev 1585 indtaget til Ager-Jord, og 1578 gav Borgemester Jacob Davidsen Skolen og de Fattige 200 Rdlr. (299) hvilket siden blev forbedret med flere Gaver, og var saaledes Byen i temmelig Velstand til Kiøbenhavns Beleyring 1658 da den gandske tog af.

1682 blev Borgemester og Raad afskaffet, og den store Raadstue, som var af 19 Fag og forfalden, blev nedbrudt. I dette Seculo har Byen atter noget tiltaget og nogle øde Pladser igien opbyggt, samt med et nyt Raadhuus, Spøyte- og Brand-Redskab forsynet.

Kirken. Kaldes St. Nicolai Kirke, har et Taarn 41 Alen høj, og har forud havt Spiir; deri ere tre Klokker. Den har en anseelig Hvelving, som bæres af fire Pillere; da Agersøe og Omøe laae til

[Samsø Land](#)

[Slagelse-Herred i Corsøers Amt.](#)

[Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Corsøer Kiøbstæd i Corsøers Amt.](#)

[Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.](#)

[Ringsted-Herred i Ringsted Amt.](#)

[Alsted-Herred i Sorø Amt.](#)

[Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.](#)

Sognet, bleve to Capeller tilbygte. Alter-Tavlen er fra de Catholske Tider, som Sogne-Præst Herr Friis 1737 har ladet stafere; Prædikestoelen er opsat da Ernst Norman og Ventzel Rotkirk vare Lehnsmænd 1631. Et Crucifix 1701 givet af Skipper Pram.

Epitaphia over fire Borgemestere: Jacob Davidsen, 1578. Peder Larsen, 1589. Jesper Thomæsen. Albret Andersen, 1636. Amtskriver Lars Aagesen, døde 1593. Raadmand Niels Suhr, 1618. Oberst-Lieutenant og Commendant i Corsøer Just Ebel, som gjorde god Tieneste imod de Svenske 1658 paa Møen, døde 1700 i hans Alders 80 Aar.

Liig-Stene: Over Raadmand Povel Hansen med sex Hustruer, døde 1618. Over Provst Johan Jacobsen, døde 1593 63 Aar gammel. Provst Jacob Hansen, døde 1620 47 Aar gammel; med flere, som alle findes omstændig anført i Provst Frises Beskrivelse om denne Bye in 4to 1759 fra pag. 251 -276.

Clostere i de Catholske Tider. I de Catholske Tider var her et Carmeliter-Closter, som har staaet midt i Byen, som 1418 var funderet af Kong ERICH, og 1570 belv nedbrudt. Vor Frue Closter, som nu kaldes Mariæ Kirkegaard, hvis Munke vare af Sorte-Brødre Ordenen. See bemeldte Beskrivelse oag. 357. (299)

Danske Skole. Den Danske Skole er et grundmuret Huus, var fordum en Latinsk Skole og 1740 ophævet, dog er endnu Chor-Degnen og fattige Børn noget tillagt. Se bemeldte Beskrivelse pag. 334.

Fattighuse. Der har tilforn været nogle Huuse til de Fattige, men er undergaaet.

Raadhuset og Øvrighed. Raadstuen er opbyggt 1736. Her holdes Byetings-Retten om Mandagen af en Byefoged, som tillige er Postmester, en Bye- og Raadstue-Skriver, som tillige er Controleur, Veyer og Maaler.

Indbyggere. Desforuden bestaaer Byens Indvaanere af Sogne-Præst, Residerende Capellan, Klokker, Tolder, 7 Kiøbmænd, 47 Haandverkere alle Slags, og 7 Skippere. Borgernes Antal er 70, og gamle og unge imod 800 Siele.

Gader og Stræder. Gader og Stræder ere følgende: Fiskergaden, Popelstrædet, Axeltorvet, Broegaden, Adelgaden, hvor de beste Huuse ere, Smedegaden, Smedstrupgade, Møllegade, men der har fordum været mange flere Gader, som sees af bemeldte Beskrivelse pag. 118.

Der ere to Vaaser og Skibsbroer, men fordum har været flere; den nye Broe er opbyggt 1732.

Byens Indsegl. Byen har tre Indsegl: Det første forestiller et Taarn med Spiir og to Bygninger; det andet er fra 1647 med tvende anseelige Bygninger; det tredje er fra 1592 er en oval Broe foruden Kirke og Bygninger; det tredje er fra 1592 er en oval Broe foruden Kirke og Bygninger. Handelen er med Agerdyrkning og lidet Korn, for Resten meget ringe.

Handel og Næring. Handelen er med Agerdyrkning og lidet Korn, for Resten meget ringe.

Agerdyrkning. En stor Deel af Byen, som fordum har været bebyggt, er nu Agerland, som i Vænger og Kaabler er indrettet, og blev ved den nye Landmaaling 1682, Byens Hartkorn anslaget for 97 Tønder 4 Skiepper. See Bemeldte Frises Beskrivelse fra pag 212 – 249.

Møller. Byen har tre Veyr- og tre Heste-Møller, ibid pag. 249. (300)

Kilder. Sonden for Byen i Mølle-Gaden, er en Kilde; Norden for Byen i Klinte-Vængen ligeledes en Kilde, som besøges St. Hans Aften, foruden flere Steder. Se bemeldte Beskrivelse pag. 251.

Consumption. Byens Consumption er 1300 Rdlr. aarlig.

Skibe og Havn. Til Byen ere syv Fartøyer, det største 25½ Commerce-Læster drøgtig; desforuden nogle Baade; Havnen har været god, men Indløbet af Fiorden tilstoppet, saa at Vandet er kuns fen Fod dyb, saa at Vahrene til de største Fartøyer maae ind- og udskibes ved Pramme.

Herre-Gaarde i Corsøer og Antvorskou Amter.

Herlufsholm. 1.) Herlufsholm i Øster Flakkebjerg-Herred.

Biskop Petrus i Roeskilde skal have stiftet dette Benedictiner-Closter først i Nestved og kaldet det St. Peders Closter; dertil blev lagt store Indkomster og meget Jorde-Gods, og Kong ERICH gav den hele Bye Nestved med alle sine Jorder dertil 1140; men da bemeldte Closter opbrændte 1261, støttede Munkene Closteret til neste Skov fra Byen, og kaldede Closteret Skov-Closter. Denne Biskop Peder kaldede sig Petrus Botildæ filius, efter Moderen; han tilligemed sin Moder og flere af Familien har lagt anseeligt Gods og Rigdom til dette Closter, og har Resenius funden et Calendarium skrevet paa Pergament med forgyldte Bogstaver, hvori stod disse Linier om Closteret: Nomina Nobilium virorum ac mulierum & fundatorum. Nobis bona sua largientium, videlicet. Dominus Petrus filius Botildis fundator loci. Domina Botildis Mater ejus. (301)

32

Samsø Land
Slagelse-Herred i Corsøers Amt.
Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.
Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.
Corsøer Kiøbstæd i Corsøers Amt.
Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.
Ringsted-Herred i Ringsted Amt.
Alsted-Herred i Sorø Amt.
Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.

Domina Unæ ejus.

Georgies Comes & Dominus Hemmingus fratres Domini Petri, Domina Cicillia Uxor Georgii.

Tova uxor Hemmingi.

Domina Georgius filius Domini Petri.

Domina Margretha Uxor ejus.

Domina Canutus filius Petri.

Domina Cicillia Uxor ejus.

Domina Job filius Petri.

Domina Asa Uxor ejus.

Domina Saxe & Canutus filii Domini Georgii.

Domina Christina foror eorum.

Dominus Tucko filius Canuti & Canutus frater ejus.

Domina Cicilia foroe eorum

Dominus Agho filius Job.

Dominus Esckillus Epidcopus Roeskildensis Coadjutor & Cooperator in fundatione Domini Petri.

Dominus Nicolaus Episcopus Roeskildensis &

Dominus Thuko & Dominus Sono fratres sui.

Dominus Ingvarus Episcopus Roeskildensis.

Da Stifteren Biskop Peder 1135 i det bekiendte blodige Slag imellem Kong MAGNUS og Kong ERICH EMUND var omkommen, har hans Successor Biskop Eskild af Roeskilde samme Aar fuldført og forbedret hans Formands Testamente of Stiftelse, hvorom er indført hans aabne Brev i Pontop. Annal Ecclef Tom. I. pag. 359.

1140 har Kong ERICH LAM givet Closteret anseelige Privilegia.

1249 har Kong ERICH PLOUPENNING forbedret samme.

1403 har Kong ERICH AF Pomern stadfæstet samme. (302)

Da nu Closteret i Skoven var opbyggt, blev det kaldet: Clastrum seu Monasterium Sylvestre.

Af Abbederne ere alene følgende Navne tilovers: Rasnius 1431, Jacobus 1467, Olaus 1488, Canutus 1509, Erasmus Daae 1520, Christophorus 1535. Annal. Eccl. Dan. Tom III. pag. 400 og 447.

Efter Reformationen blev det lagt under Kronen, da Lehnsmændene har været Johannes Friis, Lago Ulfstand, Ove Bilde, Christopher Johansen, i hans Tid mageskiftede Kong FRIDERICH II. med Admiral Herlov Trolle, og gav dette Closter og Gods for Hilderødsholm og Gods, hvor Friderichsborg nu staaer; han indrettede Gaarden, forberede samme, og kaldede den Herlufsholm; dernest stiftede han og Frue Birgitte Giøe Gaard og Gods til en fri Adelig Skole, hvorudi baade adelige og andre brave Folkes Børn kunde oplæres, dog at de skulde vide Rudimenta af det Latinske Sprog, examineres aarlig af tvende Kiøbenhavns Universitets Professores, og findes Disciplen ikke skikket til Boglige Konster, skal han fra Skolen, og søge sit Brød paa anden Maade at erhverve, o.s.v. Foundationen af 23 May 1565. see Hofm. Fund. Tom. VIII. pag. 88.

[Samsøe Land](#)

[Slagelse-Herred i Corsøers Amt.](#)

[Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Corsøer Kiøbstæd i Corsøers Amt.](#)

[Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.](#)

[Ringsted-Herred i Ringsted Amt.](#)

[Alsted-Herred i Sorø Amt.](#)

[Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.](#)

Bemeldte Herlov Trolle gik med 28 Skibe til Søes 1564; han gjorde tapper Modstand imod de Svenske imellem Gulland og Øeland, og holdt Slaget ud til det yderste, men blev blesset og døde deraf i Kiøbenhavn den 25 Junii 1565 i hans Alders 49 Aar: hans Frue lod 1568 oprette over ham et herligt Epitaphium i Herlufsholms Kirke, hvor han ligger begravet. Inscriptionen findes i Marm. Dan. Tom. I pag. 186. Desuden er der opsat et Steen-Monument vel udarbejdet, hvor han er udhuggen i Livs Størelse med Harnisk. Hans Frue var Birgitte Giøe, Mogens Giøes Datter af Krenkerup. Hun hialp til. At Magister Tausen i Kiøbenhavn 1533 fik Tilladelse at prædike Lutheri Lærdom, siden Biskop Joachim Rønnow, førend (303) blev Biskop, var forlovet med Birgitte Giøe; hun blev gift 1544 med Herlov Trolle, var en gudfrygtig Dame, og havde ingen Børn, 1567 fraskrev hun sig Gaard og Gods, som hun og hendes salig Herre havde bortgivet, og tog ikke uden nogle Guld-Kiæder, Perler og Ringe med sig, levede der paa Magle Mølle meget roelig og fornøyet, og døde 1574 i sit Alders 63 Aar.

Efter hendes Død reiste Arvingerne en Proces imod Skolen, at Rectoren og Præsten skulde forevise Foundationen in originali, og da Præsten Johannes Michaelis gik om Aftenen meget bekymret til Sengs, siden han skulde reyse om Morgen, og forsvare Sagen ved Rigens Ret, saae, eller drømte han, at et Spøgelse, lig Birgitte Giøe, gik om i Stuen til Bordet, paa hvis Fødder det gav nogle Slag, og derved forsvandt; om Morgen undersøgte han Bordets Fødder, og fandt en Skrue, som aabnede det forborgne Rum, hvori laae Original-Stiftelsen, og saaledes vandt Sagen. Resenius i sin Atlas melder, at han selv har seet Bordet, og dets forborgne Rum.

Efter Stifterens Død har Børge Trolle, Otte Krompen, Biskop Albert og Doctor Hemming gjort endeel gode Indretninger ved Stedet, siden har Cancellar Hvitfeld, som Skjole-Herre, forbedret samme, at saavel Adelige som Borgerlige nyder fri Lære, Spise, Klæder og Logementer i sex Aar; Indkomsterne bestaae af mere end sexten Landsbyer, Møller, Tiender og Fiskerie.

Biskop Resen har og givet en Summa Penge dertil, som Inscriptionen udviser. See Marm. Dan. Tom. I. pag. 177. Bolle Luxdorf, Ober-Secreterer har og givet 1500 Rdlr. til denne Skole, vid Hofm. Fund. Tom. VIII. pag. 89 – 95 hvor Foundationerne ere anførte.

Skole-Herrer. Efter Børge Trolle kom Olaus Mauritius de Bollerup, Albert Oxe, Arild Hvitfeld 1600, han betiente sig meget af de Manuscripter om (304) den Danske Historie, som Herlov Trolle havde samlet, Magnus Giøe, Christopher Ulfeld, Bolle Rosenkrantz 1623, Jörgen Rosenkrantz, Corfitz Trolle, døde 1685, Marcus Giøe, Borge Trolle, Geheime-Raad Grev Holstein Letraborg, nu Geheime-Raad Otto Greve af Thott til Gaunø og Lindesvold.

Kirken. Paa Kirkens Hvelving i Choret læses dette: Herre Herlöv Trolle og Frue Birgitte Giøe, som gav Friderichsborg og Græsegaard med mere Gods, og kaldede dette Herlufsholm.

Paa en gammel Alter-Tavle i Choret staaer:

Anno Milleno qvingentenoqve vigeno.

Abbas me sieri jubet Erasmusqve poliri.

[Samsø Land](#)

[Slagelse-Herred i Corsøers Amt.](#)

[Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Corsøer Kiøbstæd i Corsøers Amt.](#)

[Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.](#)

[Ringsted-Herred i Ringsted Amt.](#)

[Alsted-Herred i Sorø Amt.](#)

[Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.](#)

Paa Prædikestoelen: 1623. Palle Rosenkrantz til Gleminge, Skole-Herre, og Frue Lisbeth Rosenkrantz bekostede denne Prædikestoel.

Paa Kirke-Døren: A. D. 1500 Abbate Erasmo præsidente.

I Choret er ophængt et Sværd, hvorpaa Spidsen er afbrudt, derunder læses:

Hoc septem innocuos qvondam necat ense vir unus.

Et Epitaphium over den berømmelige Danske Historicus Araild Hvitfeld, Cancellar, som døde 1609. Inscriptionen findes i Marm. Dan. Tom. I. pag. 186.

Marcus Giöes, den sidste af Stammen. See Inser. Marm. Dan. Tom. I. pag. 189.

Doct. Povel Resen, Biskop. See Inscriptionen I Marm. Dan. Tom. I. pag. 187. (305)

Christianus Bollerus, Oeconomus, som døde 1670.

Abbes Christopher Johannis, ibid, pag. 187. Han døde 1550.

Magister Poul Jensen af Colding, 1640.

Olaus Bynius, 1370.

Magister Georg Michaelis. Vid Marm. Dan. Tom. I. pag. 188.

De Inscriptioner, som findes I Skolen, og over Magnus Bartholinus Dalinus, som var berømt for at have havt Kundskab in arte magica, og døde 1619; han havde tilforn været Oeconomus der, og forlod samme 1609; da Arild Hvitfeld var død, begav han sig til Christian Friiss til Borrebye, og ved hans Død til Eenvold Kruse paa Langeland; Inscriptionerne findes alle i Marm. Dan. Tom. I. p. 190. 191. 192

Alter-Tavlen er af Marmor, hvorpaa Herlov Trolle og Birgitte Giöe findes knælende. Daaben er ligeledes af Marmor, og Kirken har et vellydende Orgelverk.

Borge-Gaarden er to Etager grundmuur; den anden Etage er til Auditorium, Spise-Sahl og Directeurs Brug; i den underste Etage boer Oeconomus; Munke-Længden er to Etager, hvoraf den anden Etage er gibset, og indrettet til fornemme Folkes Børn, som der skal informeres. Skole-Længden er tre Etager, hvoraf den anden og tredje Etage er indrettet til 2 Hørere, 24 Discipler og Syg -Stue; den underste Etage er til Domestiquer.

Skole-Gaarden bestaaer af tre Huuse med en Brand-Muur til de fierte Side, og er indrettet til Rector, Tredje-Lectie Hører og Bibliotheket.

Lade-Gaarden har nu Længder, til Forpagteren, hvoraf et Huus er to Etager Grund-Muur; Laden og Fæe-Huusene ere og Grund-Muur. (306) Over Aaen er en prægtig Broe af huggene Stene; Hauger, Alleer og Fiske-Parker mangler heller ikke, hvilket altsamme af Sal. Grev Holstein til Letraborg er sat i god Stand.

For nærværende Tid bestaaer Skolen af 1 Rector, 2 Hørere og 18 Discipler. For kort Tid siden er til Skolen skienket sex Skilderier, nemlig: Herre Herlov Trolle og Frue, Herr Arild Hvitfeld, Herr Marcus Giöe, Grev Joh. Ludv. Holstein til Lethraborg, og nu værende Patron Geheime-Raad Grev Otto Thott; den sidste har skienket endeel rare Bøger til Skolens Bibliothek.

[Samsø Land](#)

[Slagelse-Herred i Corsøers Amt.](#)

[Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Corsøer Kiøbstæd i Corsøers Amt.](#)

[Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.](#)

[Ringsted-Herred i Ringsted Amt.](#)

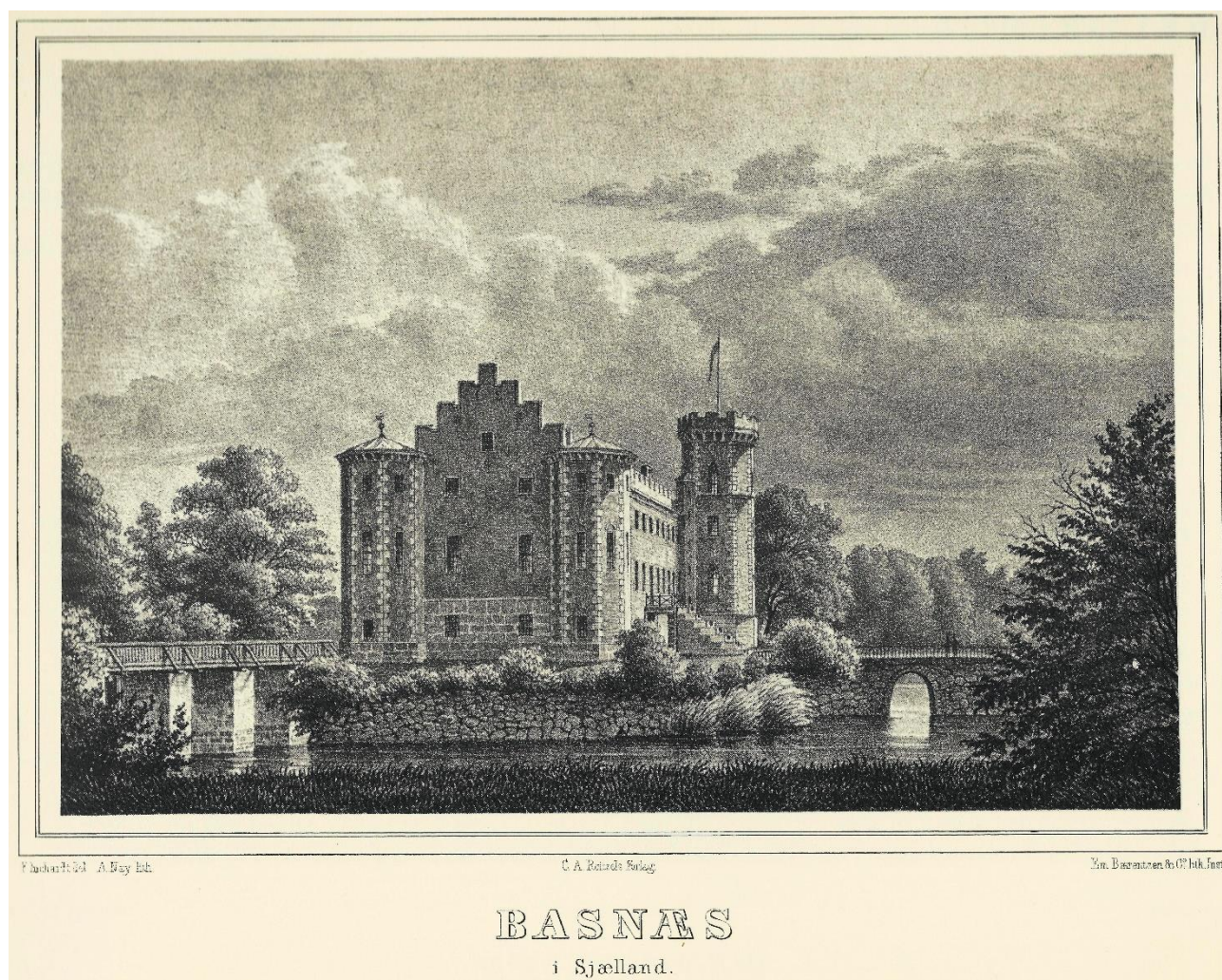
[Alsted-Herred i Sorø Amt.](#)

[Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.](#)

Basnes. 2.) Basnes Herre-Gaard i Tierbye Sogn i Vester Flakkebjerg-Herred. Borge-Garden var tilforn grundmuret Taarn, Spiir og et smukt Capel, der var og en stor Sahl med de Danske Adelige Familiers Vaabner malet paa Loftet med en Critiqve over hver Familie, hvilket alt var bygt 1619 af Krigs-Commessarius Axel Arenfeld, som og lod bekoste en konstig Port 1638. Anno 1758 brændte Borge-Gaarden af, hvorover Grev Vede log bygge en Bindingsverks Bygning; om Borge-Gaarden ere Graver; Korn-Laden er bygt af store Kampe-Steen, og tvende andre Huuse af Admiral Bielke; Eyerne ere anførte i Atlas Daniae. Grev Vedel solgte Gaarden 1763 til Oberste Favin, han solgte den 1764 til Etatz-Raad Niels de Hofman, Landsdommer i Sielland, som 1765 solgte den til Krigs-Raad Nergaard, og han 1768 til Herr Brönsdorf.

Af de gamle Eyere er forglemt i Atlas Daniae. Ove Lunge, hans Datter fik Jesper Krasse 1483, deres Søn Hans Krasse, fik Lene Eilers Datter Hack, deres Søn Eiler Krasse døde 1580, hans Søn Hans Krasse fik Kirstine Holck, deres Søn Eyler Krasse og Frue Ingeborg Bille; efter hende skal Kong CHRISTIAN IV. have faaet Gaarden, og overdraget den til Axel Arnfeldt; Resten see i Atlas Daniae og Hofm. Fund. Tom. VIII, pag. 18, hvor og meldes, at Gaard og (307) Gods for Restance af Kongelige Skatter kom i Kongens Værge, og blev overdraget til Ove Ramel, som forlod Bekkeskou og Urup i Skaane, og eyede Borrebye; Admiral Bielke, som kom efter ham, bygte Meirie, Fæhuus og Stald, lod Graverne rense, indhegne og rense Markerne ved Soldater, og forberede Godset. – Axel Arenfelt har vildet inddæmmet et stykke af Havet, ligesom ved Borrebye, og derpaa gjorde stor Bekostning, men det kom ikke i Stand. – Ved Tvis Toft findes Rudere af et gammelt Slot, kaldet Rovborg, hvor den Søe-Røver Basse skal have boet, og hvoraf Gaarden skal have faaet Navn.

Samsø Land
Slagelse-Herred i Corsøers Amt.
Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.
Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.
Corsøer Kiøbstæd i Corsøers Amt.
Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.
Ringsted-Herred i Ringsted Amt.
Alsted-Herred i Sorø Amt.
Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.

Borreby. 3.) Borrebye i Maglebye Sogn i Vester Flakkebjerg-Herred. Vaanings-Huuset er tre Etager, de andre Bygninger ere to Etager Grund-Muur.

Det store Huus er bygt af Cancellar Friis 1556 med Inscription:

Qvi tenet a priscis majorbus Hesselager idem.

Et Borebye construxerat ille Johan Friis.

Bygningen er af Geheime-Raad Wilhelm Berregaard sat i meget smuk Stand, og paa den nyeste Maade indrettet; Capellet lod han 1754 med Alter, Daab, Prædikestoel og Orgelverk forsyne, og fik Kongelig Tilladelse, at Gudstieneste deri maatte holdes, naar forlanges; omkring Gaarden ere dybe Graver, han har og ladet en anseelig Hauge anlegge og bekoste; Lade-Gaarden er ligeledes Grund-Muur.

Samsøe Land

Slagelse-Herred i Corsørs Amt.

Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.

Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.

Corsøer Kiøbstæd i Corsørs Amt.

Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.

Ringsted-Herred i Ringsted Amt.

Alsted-Herred i Sorø Amt.

Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.

Eyerne have været: Cancellar Johan Friis 1540 til 1556; hans Broder-Søn Cancellar Christian Friis, Jörgen Daae 1653, Wilhelm Daae, Ove Ramel 1681 og Frue Mette Rosenkrantz til 1735, Conferentz-Raad og Amtmand Christian Berregaard, 1750 Geheime-Raad Wilhelm Berregaard, og nu hans Enke-Frue. (308)

Brorup. (Tom. III. pag 35) 4.) Brorup i St. Michels Sogn i Slagelse, er foruden ved Sæbyegaards Amt anført, men hører til dette Amt.

Bunderup. 5.) Bunderup i Tornborg Sogn i Slagelse-Herred, er Bindingsverk oh en ufrie Gaard, har fordum været en Bonde-Bye, som Kongen solgte med den Bye Hubye ved Auction til Sr. Seidelin; han solgte den igien til Raadmand Peder Jensen i Slagelse, som afbrød Bunderup Bye af 6

Samsø Land
Slagelse-Herred i Corsørs Amt.
Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.
Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.
Corsør Kiøbstæd i Corsørs Amt.
Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.
Ringsted-Herred i Ringsted Amt.
Alsted-Herred i Sorø Amt.
Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.

Gaarde, og gjorde det til en Avlsgaard, efter ham kom Justitz-Raad Hauch, Baronesse Prök, Sr. Beck, Major Bylov, Sr. Sverman, Sr. Peder Christensen, nu hans Enke.

Dyrehovet. (pag 7.) 6.) Dyrehovet eller Corsøer Lade-Gaard i Tornborg Sogn i Slagelse-Herred. Bygningen er ringe, men bliver nu sat i Stand.

Eyerne: Kongen solgte den til Amtmand Lutzau, efter ham Borgemester Hans Jörgensen i Corsøer, Oberste Anders Trolle, Capitain Snitler, Ulrich Mogensen, Povel Hein og Christian Eggersen.

Espegaard. (pag 35.) 7.) Espegaard i Boeslundde Sogn i Slagelse-Herred, er en ringe Bygning, og har tilforn lagt under Borrebye, og siden til Basnes, derfra er den solgt til Sr. Snabel Major Bylov, Sr. Sverman til Bunderup, Herr Christensen, og Folmer Dankel.

Fuglebiere (pag 36) 8.) Fuglebiere i Fuglebiere Sogn i Øster Flakkebiere-Herred, er af tre Bønder-Gaarde der i Byen indrettet; Borge-Gaarden tilhører nu den Plessiske Familie.

Fiurendahl. 9.) Fiurendahl i Fiurendahl Sogn i Øster Flakkebiere-Herred. Borge-Gaarden har tre grundmurede Længder, hvoraf den ene er to Etager til Herskabet, og har i Midten et Taarn med en Steen, hvorpaa er udhugget: Wilhelm Dresselberg og Karen Grubbe til Lystrup, 1610 forved er en Brand-Muur med en høy Port, og oven over staaer: 1678. Baron Fiuren. I Haugen er et Orangerie-Huus; (309) Lade-Gaarden og Ride-Huuset altsamme Grund-Muur, byggt af Baron Fiuren og Enke fra 1686 til 1695. (Tom III pag. 36).

Gaarden er et Enke-Sæde for Grev-Inderne af Holstein til Holstenborg. Den er forud kaldet Vindingegaard, og har tilhørt Erich Jensen, 1457. Christopher Erichsen, 1496. Wilhelm Dresselberg, 1609, som afbrød syv Gaarde af Vindige Bye, og lagde dertil; 1645 Hans Uldrich Gyldenlöve. 1657 Gunde Rosenkrantz, som afbrød fem Gaarde i Nybye og lagde dertil, og fik Kongelig Tilladelse at sælge den med samme Frihed, som Adelen. 1667 købte Baron Fiuren Gaarden, og fik den erigeret til et Baronie til hans eneste Søn, som døde 1700 udenlands, da Baroniet faldt til Kongen, som skienkede det til Gros-Canceller Grev Holstein, hvis Sønne-Søn, Cammer-Herre Greve af Holstein til Holstenborg nu er dens Eyer.

Fogedbyegaard. 10.) Fogedbyegaard i Fogedbye Sogn i Øster Flakkebiere-Herred. Gaarden er for tre Aar siden, nemlig 1770 afbrændt. Og Pladsen ligger øde, men af Gaarden svares Tiende. Eyerne have været: Lars Rud, som døde 1562 hans Enke, døde 1592. Anders Michelsen. Povel Christensen, døde 1660. Otto Povisk, Lehnsmænd paa Saltø. Peder Reetz. Arenfeldt. Edel Urne Mundt. 1697 Commerce-Raad Hans Dreyer til Sortebrødre. Friderich Schröder. Wilhelm Horneman, som solgte Gaarden til Ober-Cammerherre Carl von Plessen, og tilhører endnu den Plessiske Familie.

Førsløvgaard. (pag 37). 11.) Førsløvgaard i Førsløv Sogn i Øster Flakkebjerg-Herred. Borge-Gaarden er tre grundmurede Længder med Graver omkring; over Døren staaer: 1726. Job. Cap. 28. v. 28 – Carl v. Plessen; Paa Bygningen ere tre Stene udhugget med Vaabner: Jochum Hallenhertz, 1566. Lade-Gaarden er af Bindingsverk. (310)

(Tom. III. pag. 37.) Eyerne have været: Peder Pedersen, 1459. Lauritz Beck, 1446. Jochum Beck, døde 1572 og Frue Anne Ravensberg, 1573. Lave Beck, døde 1607 og Frue Anne Ravensberg, 1573. Lave Beck, døde 1607 og Frue Agate Grubbe. Sivart Bek, døde 1623 og Frue Elisabeth Bille, deres Søn Lave Beck døde 1659 og Frue Margrethe Grubbe fik derefter Geheime-Raad Steen

Samsø Land

Slagelse-Herred i Corsørs Amt.

Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.

Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.

Corsøer Kiøbstæd i Corsørs Amt.

Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.

Ringsted-Herred i Ringsted Amt.

Alsted-Herred i Sorø Amt.

Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.

Hondorf, 1661. Ditmar Böske, hans Søn Hans Böske, von der Maase, Ober-Cammerherre Carl von Plessen, hvis Familie den endnu tilhører.

Gierdrupgaard. 12.) Gierdrupgaard i Eggesløfmagle Sogn i Vester Flakkebjerg-Herred, er en stor Gaard, men maadelig Bindingsverks Bygning; derunder ligger Lyndbyegaard, som i alt i Landmaalingen er anslaaet for 102 Tdr. 3 Skp. 2 Fk. 2 Alb. Hartkorn; hvor Lyndbyegaard nu staaer, har fordum staaet 12 Gaarde og nogle Huuse, som de Svenske afbrændte, hvilket blev solgt af Kongen 1696 1698 og 1701 med de Vilkaar, at Præsten af Tiende og anden Rettighed intet skulde afgaae.

Peder Vibe, Envoye i Frankrig, købte endeel Kirke-Lader for 10 Rdlr. Stykket, og af deres Materialer bygte Gaarden.

Eyerne ere i Atlas Daniae anførte.

Samsøe Land
Slagelse-Herred i Corsørs Amt.
Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.
Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.
Corsøer Kiøbstæd i Corsørs Amt.
Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.
Ringsted-Herred i Ringsted Amt.
Alsted-Herred i Sorø Amt.
Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.

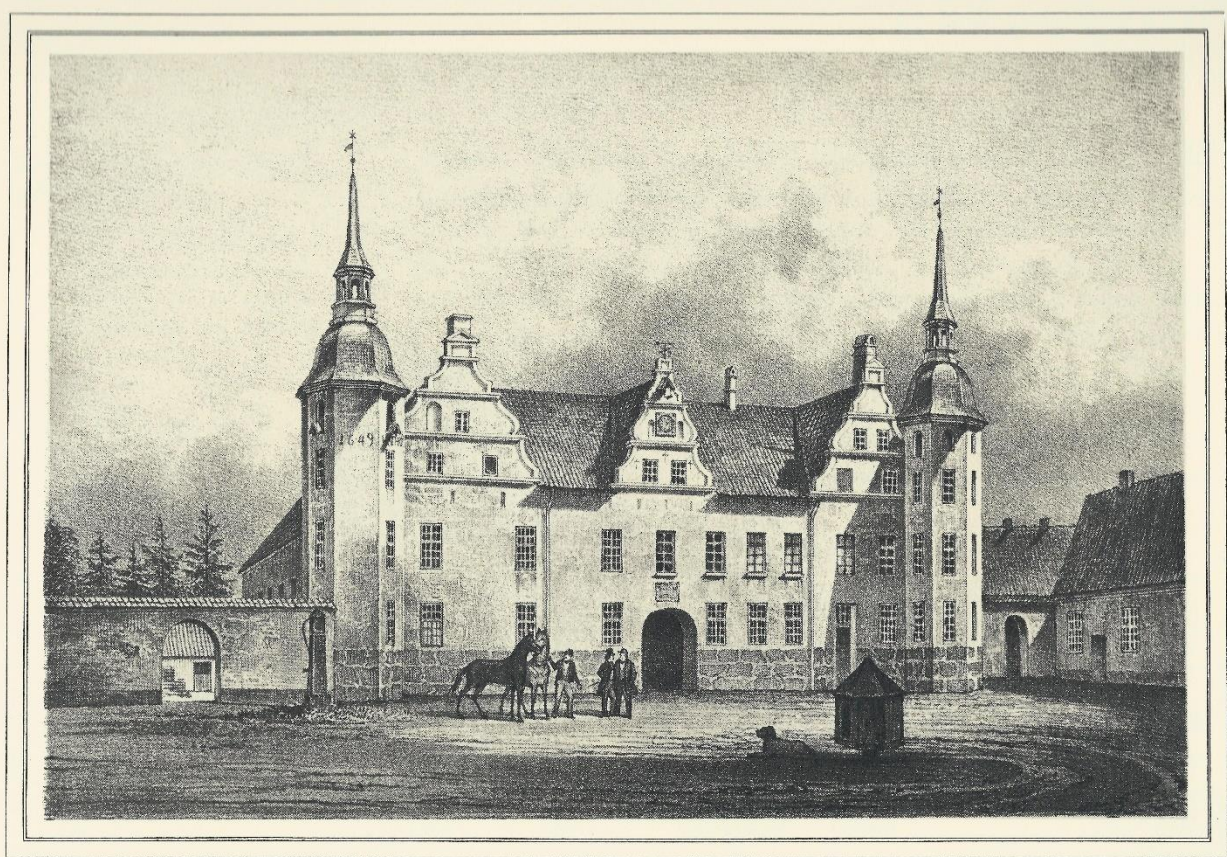
Gundersløvholm. (pag.38) 13.) Gundersløvholm i Gundersløvholm Sogn i Øster Flakkebjerg-Herred. Gaarden har været mere end Et hundrede Aar i de Giöers Eye, og bestod af endeel grundmurede Huuse, som Geheime-Raad og Ober-Cammerherre von Plessen lod afbryde og i steden indrette en smuk Hauge. Derimod lod han 1729 bygge et grundmuret Huus af 2 Etager foruden Kielder med moderne og betrukne Værelser. Lade-Gaarden er ligeledes nye opbyggt af Bindingsverk af bemeldte von Plessen.

Eyerne have været: von Graben og Frue Jytte Gyldenstjerne, som siden fik Eyler Knudsen Urne, deres Datter Anna Elisabeth (311) Graben fik Fleming Ulfeld, de øvrige Eyere ere anførte i Atlas Dan. den Plessiske Familie eyer nu Gaarden.

Samsø Land
Slagelse-Herred i Corsøers Amt.
Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.
Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.
Corsøer Kiøbstæd i Corsøers Amt.
Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.
Ringsted-Herred i Ringsted Amt.
Alsted-Herred i Sorø Amt.
Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.

Harrested. (Tom III pag. 38) 14.) Harrested i Hyllinge Sogn i Øster Flakkebjerg-Herred. Borge-Gaarden er et stor grundmuret Huus med to Bindingsverks Fløye. Lade-Gaarden er ligeledes Bindingsverk.

Eyerne ere anførte i Atlas Daniæ. Denne Gaard hører ligeledes til den Plessiske Familie.

F. Richardt del.

C. A. Reitzels Forlag.

Kön. Bærsteden & C. B. lith. Træs.

HOLSTEINBORG

i Sjælland, forhen Braade, Trolholm, fuldført 1648.

Holsteinborg. 15.) Holsteinborg i Vindsløv Sogn i Vester Flakkebjerg-Herred. Gaarden kaldtes først Braadeborg, siden Trolleholm, efter de Troller, og 1708 blev den erigeret med mere Gods til et Grevskab, og kaldet Holsteinborg; Gaarden er omgivet med Graver og bestaaer af fire grundmurede Fløye af anseelig Højde, hvoraf den ene er indviet til et Capel og Sogne-Kirke, hvis Hvelving er gibset, samt Alter og Pulpiturer i skøn Stand. Lade-Gaarden er ligeledes af Grund-Muur opbyggt 1643 af Börge og Niels Trolle.

Samsø Land
Slagelse-Herred i Corsøers Amt.
Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.
Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.
Corsøer Kiøbstæd i Corsøers Amt.
Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.
Ringsted-Herred i Ringsted Amt.
Alsted-Herred i Sorø Amt.
Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.

De gamle Eyere vides ikke, men de øvrige ere anførte i Atlas Daniae.

Paa Hoved-Gaards Marken er en høy Klint ved Stranden, Kalnes kaldet, og strax ved er en Skibshavn, kaldet Harrildshavn, hvor der er Tegn til en gammel Fæstning.

Kastrupgaard. (pag. 40) 16.) Kastrupgaard i Fuglebjerg Sogn i Øster Flakkebjerg-Herred. Borge-Gaarden er tre Fløye og adskilt fra Lade-Gaarden ved en bred Grav og Broe, har en smuk Hauge, vidtløftig Skov og Dyre-Hauge. Cammer-Herre Vind til Harrested har med Kongelig Tilladelse oprettet denne Herre-Gaard af en stor Bonde-Gaard; Vinds Frue Mette Ramel solgte Gaard og Gods 1723 til Ober-Cammerherre Carl von Plessen, og tilhører endnu hans Familie.

Lystager. 17.) Lystager i Krummerup Sogn i Øster Flakkebjerg-Herred. Var fordum en Bonde-Bye, kaldet Ormager, og bestod af sex (312) Gaarde, hvoraf en Herre-Gaard blev oprettet af Kong CHRISTIAN IV. siden eyede Philip Bardenhof og Frue Beate Urne Gaarden, og derefter Ritmester Erich Steensen, efter ham blev den relueret af Kongen, og brugt deels til Rytter-Kaabler, deels bortforpagtet til Bønder, afbrændte endelig 1745 og er siden ikke opbyggt.⁷

Pebringe. 18.) Pebringe i Gierløv Sogn i Slagelse-Herred, tilhører Kongen og er bortforpagtet.

Snedinge. 19.) Snedige i Ørsløv Sogn i Vester Flakkebjerg-Herred, har fordum været otte Bønder-Gaarde, som Jörgen Daae og Kirsten Bek fik af Kongen 1598. Den venstre grundmurede Længde er bygt 1615 af deres Søn Herlöv Daae og Frue Hilleborg Skenkel, som døde 1613; hans anden Frue Karen Grubbe giftede sig efter hans Død med Vincentz Bille, og efter dem Niels Trolle, Herlov Trolle, Anders Trolle, som solgte Gaarden til Grev Holstein til Holstenborg, som lagde den under Grevskabet; 1772 blev Taarnet og Port-Længden, som var af Bindingsverk to Etager høy, borttaget, saasom de stod til Vanziir for Gaarden.

Saltøe. 20.) Saltøe Slot i Karebek Sogn i Øster-Flakkebjerg-Herred. Bygningen er nu alene to grundmurede Huuse to Etager høy; de øvrige Etager med Taarnet er borttaget; Om Gaarden ere dybe Graver, og i Muren er et Billede, som menes at være Dronning MARGRETHES. General Numesen lod begge Huusene i Stand sette 1694 og 1724. Over Porten staaer: 1728 Carl von Plessen; paa Gaarden har Lehnsmændene boet indtil den blev solgt til Velbyrdige Lars Ebbesen; efter ham kom 1647 Corfitz Ulfeld, ved hvis Fald den hiemfaldt til Kongen, som overdrog den til General-Lieutenant Ahlefeldt; siden tilhørte den Otte Povisk, Geheime-Raad Knud (313) Thott, General-Major Numesen, Ridder, Ober-Cammerherre von Plessen, og nu Cammer-Herre Christian Ludvig Scheel von Plessen, Amtmand over Kiøbenhavns Amt.

Ringsted-Herred i Ringsted Amt.

[Samsøe Land](#)

[Slagelse-Herred i Corsøers Amt.](#)

[Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Corsøer Kiøbstæd i Corsøers Amt.](#)

[Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.](#)

[Ringsted-Herred i Ringsted Amt.](#)

[Alsted-Herred i Sorø Amt.](#)

[Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.](#)

Ringsted. (Tom III. pag. 48) Ringsted Kiøbstad, Ringsted Closter Herre-Gaard. Dertil hører: Tolstrup Bye, 5 G. 4 H. Haubyr, 13 G. 8 H. Ringsted Torp, 12 G. 5 H. Kieruphuuse, 2 H. Gilsagerhuuse, 2 H. Eilstrup, 3 G. Nørhuus, 1 G. Slangstrup, 3 G. 2 H. Valstrup, 4 G. 2 H. Bomhuuse, 2 H. St. Jørgens Gaard, 1 H.

- 1) Beenløse Sogn og Bye, 23 G. 25 H. (a) Hovledhuus, 1 H. Vigersdal, 1 H.
- 2) Qværkebye Sogn og Bye, 26 G. 20 H. (b) Kongsted, 3 G. 2 H. Rosengaarden. (314)
- 3) Vigersted Sogn og Bye, 7 G. 8 H. (c) Aagerup, 4 G. 15 H. Agerstrup, 4 H. Snekkerup, 10 G. 19 H. Ortved, 12 G. 14 H.
- 4) Harrested Sogn og Bye, 14 G. 21 H., (d) Valdsøemagle, 12 G. 10 H. Skeebye, 6 G. 11 H. Taastrup, 4 G. 3 H. Allindelille, 10 G. 14 H. Castrupgaard, 1 G. Klarupgaard, 1 G. Egtvedgaard, 1 G. Holte, 1 G. Endnu Skov- og Markhuuse, 7 H. (315)
- 5) (Tom III. pag. 49) Allindemagle Sogn og Bye, 15 G. 39 H. (e) Estrup, 3 G. 4 H.
- 6) Jydstrup Sogn og Bye, 9 G. 3 H. (f) Mortenstrup, 4 G. 2 H. Taastrupgaarde, 3 G. 3 H. Atterupgaard er ey mere til, men lagt under Hoved-Gaarden.
- 7) Valsøllille Sogn og Bye, 8 G. 14 H. (g) Høedbye 6 G. 4 H. Svallenstrup 2 G. Skioldnesholm Herre-Gaard.
- 8) 8.) Nordrup Sogn og Bye, 12 G. 10 H. (h) Klipped, 6 G. 8 H. Mulstrup, 10 G. 4 H. Gisegaard Herre-Gaard. (316)
- 9) Farringløse Sogn og Bye, 12 G. 4 H. (i) Tvindelstrup, 4 G. 5 H. Faringløse Mølle, 1 H. Skovhuuse, 7 H.
- 10) Tersløv Sogn og Bye, 22 G. 14 H. (k) Storgaard, smuk bygt, 1 G. Aarløse, 10 G. 6 H. Heboe, 2 G. Rastrishuuse, 5 B. Tierebye, 11 G. 5 H. Bierret, 5 G. 2 H. Tøllerød, 6 G. 1 B. Ulstrup, 6 G. 4 H. Hosten-Torp, 3 G. Hadstrup, 3 G. 2 B. Qværede, 5 G. Stenkelstrup Herre-Gaard. Skovhuuse, 4 H. (317)
- 11) Ørsløv Sogn og Bye, 25 G. 2 B. 22 H. (l) Kagstrup 6 G. 4 H. Ottestrup Herre-Gaard.
- 12) Hasle Sogn og Bye, 23 G. 26 H. (m) Bregentved Herre-Gaard. Troelstrup 13 G. 2 H.
- 13) Braabye Sogn og Bye, 12 G. 2 B. 16 H. (n) Skousgaard nedlagt, dyrkes af de Braabye Mænd. Beks Mølle er nedlagt 1690 (318) Gissenfelt Herre-Gaard. Soeterup, 3 G. 3 H. Hesede en Lade-Gaard.
- 14) Førsløv Sogn og Bye, 15 G. 24 H. (o) Hesselberg, 3 G. 1 H. Simmendrup, 8 G. 2 H. Levetoft, 8 G. 2 H. (319)
- 15) Sneesløv Sogn og Bye (p) Hielmsøemagle, 13 G. 9 H. Aæstofte, 6 G. 7 H. Fridsgaarde, 8 G. 2 H. Almstofte, 3 G. Tvingstrup Veyr-Mølle. Eskildstrup Veyr-Mølle er ey mere til. Eskildstrup Herre-Gaard, Markhuuse, 9 H.
- 16) Vetteslev Sogn og Bye, 15 G. 33 H. (q) Sørup, nu Conradsborg Herre-Gaard. (320)
- 17) (Tom III. pag. 50) Hømb Sogn og By, 17 G. 17 H. (r) Hømb's Mølle. Thostrup Sogn hører til dette Herred og er anført ved Tyberg Herred.

Samsøe Land

Slagelse-Herred i Corsøers Amt.

Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.

Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.

Corsøer Kiøbstad i Corsøers Amt.

Slagelse Kiøbstad i Antvorskou Amt.

Ringsted-Herred i Ringsted Amt.

Alsted-Herred i Sorø Amt.

Ringsted Kiøbstad i Ringsted Amt.

- a) I Taarnet ere to Klokker. I Kirken er eet Sacristie, og er nu Annex til Ringsted, men har tilforn været et Sogn for sig selv, og havt Qværkebye til Annex.
Hvad der er gjort til Skolen, kan sees i Hofm. Fund. Tom VII. pag. 616.
- b) I Taarnet ere to Klokker; paa den store staaer Aarstallet 1594 og paa den mindre staaer med Munke-Bogstaver: 1485 Ave Maria, gratia plena, filium tuum orn.
Alter-Tavlen: 1588 med Munkeskrift. See Inscriptionen i Hofm. Fund. Tom. VII. pag. 500.
Paa Hvelvingen sees fire Vaabner, nemlig: Herlov Nielsens, Jomfrue Rönnovs, Jens Rosengaards og Frue Thales.
I Sognet er en liden Avlsgaard, kaldet Rosengaarden, tilforn kaldet Qcærkebyegaard, som er bortforpagtet, og hører under Baroniet Conradsborg. (314)
- c) I Taarnet ere to Klokker fra 1515 og 1618.
Over Kirke-Døren og ved Alteret er indmuret et Munke-Hoved.
Alteret er gjort 1605 af Peder Basse til Sørup, Befalingsmand paa Roeskilde.
Kalk og Disk af Ober-Secreterer Luxdorf til Sørup 1689.
I Humble Overdrev findes Rudera af en Bygning ved en Søe, kaldet Humble-Øregaard, andre kalder det Kong Humblis Slot.
I Vigersted Mark er en Kilde, kaldet: Vilhelmi Kilde, som besøges om St. Hans Dag.
Sogne-Præsten til Vigersted og Qværkebye, Herr. Steenberg, har 1772 den 18 Junii skienket 200 Slettedaler, hvoraf 10 Fattige i begge Sogne nyder Renten hver 4 Mark aarlig.
- d) Kaldes og Haraldsted Kirke, har Taarn og to nye Klokker.
To store støbte Sølvstager til Alteret givet af Grev Laurvig.
I Haraldsted Bye er en Lyst-Gaard, som tilforn blev beboet af den Laurvigske Familie, men nu af Major Luther.
I Helleborg Skov findes Rudera af Haraldsborg, efter Tradition.
Ved Harrested Bye blev 1130 Hertug Canutus Sanctus ihjelslaget af Kong MAGNUS; paa Stedet skal være opsprungen en Kilde. Vesten for Kirken ligger Kongens Høy, hvor Kong HARALD skal være begravet.
Annexet er Allindemagle. (315)
- e) I Sognet skal findes Rudera af Herre-Gaarden Allindemagle, som skal have været én af de ældste Herre-Gaarde i Danmark, og de Bilers Herre-Sæde; der stod en stor Steen med de Billers Vaaben og denne Skrift: Her ligger begravet Torne Bille af Allinge 781. Anno 1238.
Det sidste Aarstal maa formodentlig betyde, naar Stenen er udhugget; denne Steen lod Steen Brahe til Knudstrup bortføre, og indmure i én af sine Gaarde; de Biller eyede Gaarden til Kong FRIDERICH II Tid, da de mageskiftede Gaarden til Kronen for Vreiløf Closter i Vensyssel.
- f) I Taarnet ere to Klokker med Aarstallene 1649 og 1635
Det prægtige Alter-Klæde og Messehagel er givet af Grev Ferdinand Anton Laurvig 1715.

- Et Sølv-Skriin til Communionen af Grev Inde Laurvig.
Kalk og Disk af Grev
-Inde Gyldenlöve.
Kirken har smukke Ornamente og malede Stole.
- g) Kirken er med Taarn.
Alter-Tavlen meget smuk malet, og en lukt Stoel indrettet af Grev Laurvig.
- h) I Taarnet ere to Klokker, den ene med Aarstallet 1667 og paa den anden staaer: 1721.
Christian Carl v. Gabel til Ringsted-Closter, Gabels-Eie, Giestegaard, Spanager, Ridder,
Cammer-Herre.
Prædikestoelen er af smuk Billehugger-Arbeyde. (316)
Chorets Sprinkelverk, Pulpitur, Stole og den sidste Alter-Tavle opsat 1664 da Hans Sivarsen
var Provst og Sogne-Præst.
Et smuk Epitaphium over bemeldte Provst Hans Sivarsen, som døde 1690 81 Aar gammel;
han avlede med sin Hustrue 1681 den berømte Poet Hans Nordrup, som der blev Sogne-
Præst 1726.
Der findes to Kilder, nemlig: Nordrup- og Kongens Kilde.
Annexet er Faringløse.
- i) I Taarnet ere to Klokker, den ene med Aarstallet 1592 og den anden med Inscription: 1721
Ober-Krigs-Secreterer Gabel.
Alter-Tavlen er med Kongens Vaaben 1599.
Der findes en Liig-Steen, hvorunder Bønderne foregiver en Biskop at være begravet.
- j)
- k) I Taarnet ere to Klokker, paa den ene staaer: Da pacem &c. og paa den anden: 1765.
Alter-Tavlen er givet 1663 af Peder Gad i Aarløse. Paa et Epitaphium er han og Hustrue
med Børn afskildret, som Sønnen Sogne-Præst Eiler Pedersen Gad lod opsette.
I Terslov Mark er Tuppe og Elle-Kilde, og i Munke Skov to Hedenske Offer-Steder.
Annexet er Ørsløv. (317)
- l) I Taarnet ere to Klokker, den ene kaldet: Claves 1651 og den anden Claus.
I Kirken tvende Træ-Tavler over Velbyrdige Hans Larsens og Frue Karen Gyldenstiernes 16
Ahner.
Et Epitaphium over Velbyrdige Jens Falster af Corselyse døde paa Ottestrup 1600 63 Aar
gammel.
Eustachius v. Thimen, døde i Kiøbenhavn 1612 67 Aar gammel, og Frue Anne Hans Datter,
døde 1606 74 Aar gammel, de har og givet Prædikestoelen.
En Liig-Steen over Frantz Sørensen Lou, som boede paa Ottestrup og døde 1732 75 Aar
gammel.
- m) Paa Herskabets Stoel sees de Urners, Ahrenfeldts, Mouritz Ottesen Krogenos og Eilen Giöes
Vaabner, samt Aarstallet 1562.

Ved Alteret og i Capellet ere to Liig-Stene over to Præster 1558. See Inscriptionen i Hofm. Fund. Tom. VII. pag. 501.

- n) Kirken er tækker med Kobber.

Alter-Tavlen er givet 1637 af Frantz Lyche og Elisabeth Brok.

Et Skab med to Døre; paa den ene Dør sees Peder Oxe paa Knæ, og paa den anden Frue Mette Rosenkrantz paa Knæ og Aarstallet 1579. Indvendig er en Allebastes Alter-Tavle. I Choret er enn indmuret blaae Steen med Inscription: Her ligger Peder Oxe til Gissenfeldt, som af nye lod denne Kirke og Gaard opbygge, og støtte paa de Steder de nu staaer, han døde 1575. Neden under en Liig-Steen over bemeldte Peder Oxe, hvori han er udhugget i fuld Harnisk med sexten Ahner omkring. (318)

Imellem Choret og Kirken er en Afdeeling med to Døre bekostet af Ober-Cammerjunker Knuth 1696.

Ved den Nordre Side er en Udbygning, deri hviler:

I en Kobber-Kiste, Ober-Cammerjunker Adam Levin Knuth, Ridder, døde 1699 51 Aar gammel. Inscriptionen er anført i Hofm. Fund. T. VII. pag 502.

Frøken Hilleborg Grevinde af Holk, Hof-Dame, var forlovet med bemeldte Knuth, som døde førend Brylluppet, hun forlod Hoffet og døde ugift 1724 i hendes Alders 66 Aar. Hendes Moder.

Frue Sophie Ulfeld, General-Lieutenant Christian Christopher Greve af Holks Enke; han blev i Bataillen i Skaane 1676 og hun døde 1698.

Oven over Begravelset har bemeldte Knuth, som eyede Gissenfelt og Assendrup 1695 ladet gjøre en Stoel med Billedhugger-Arbeyde.

Hvad der til begge Sognets Fattige og til Begravelset er givet, kan sees i Hof. Fund. Tom. VII pag. 523.

En Unavgivens Gave til de Fattige i Braabye og Hasle Sogner, ibid. Pag. 546 og Gissenfelts Closters Fundatz, ibid fra pag. 528 til 539.

Byen kaldes Brobye, formedelst at den er omgivet med Vand, hvorover ere fire Broer.

Hesede Lade-Gaard bestaaer af fire Længder Bindingsverk, opbyggt af bemeldte Knuth 1691; den var tilforn otte Bønder-Gaarde, og hører nu under Gissenfeldt.

- o) I Taarnet ere to Klokker, paa den ene staaer: 1745. Grevinde Schak til Giesegaard.

Alter-Tavlen er givet 1620 og Kalken 1698.

Et Epitaphium med Sogne-Præsten Peder Sörensens Skilderie 1654. (319)

En Liig-Steen over Sogne-Præst Peder Claudius Nelde, døde 1718 72 Aar gammel; hvad han gav til Kirken for sit Begravelse, kan sees i Hofm. Fund. Tom. VII. pag. 539.

Annexet er Sneesløv.

- p) Paa Alter-Tavlen: 1613 Frue Berte Skave til Eskildstrup.

En Liig-Steen med Billeder over Mauritz Skave til Eskildstrup, døde 1583 og Ellen Bille Steens Datter, døde 1559.

En dito over Herlöv Mauritz S. Skave til Eskildstrup, døde 1593 og Anne Brade, døde 1590.
En dito med en Mand, to Fruer og Vaabner, men uden Inscription.

I Begravelser ligger Verner, Niels Parsbergs og Kirsten Kaases Søn, som døde 1657; de øvrige Liigkister ere uden Inscription.

Hvad der er givet til de Fattige, kan sees i Hofm. Fund. Tom. VII. p. 541.

- q) I Taarnet ere to Klokker, den store givet 1739 af Ide Margrethe von Reventlau, Grev Adam von Knuthes Enke. Inscriptionen see i Hofm. Fund. Tom. VII. pag. 505. Den mindre Klokke er fra 1656.

Alter-Tavlen, Prædikestoelen og Pulpituret er ziret med Bibelske Sprog, samt de Luxdorphers og Knuthers Vaabner. Kirkens Stole ere smukt malede, og Herskabets Stoel, som er bygt mellem tvende Piller under Hvelvingen, er net Arbeyde og zirer Kirken meget. Det smukke Alter-Tøy og Betrækker om Prædikestoelen er foræret af Grev-Inde Knuth. Over Sacristie-Døren er et Epitaphium over Herr Erich Basse til Sørup, og begge sine Fruer Anne Peder Hörlis Datter og Kirstine Ludv. Gyldenstiernes Datter til Palstgaard. (320)
Oven over: Anno 1600 lod Peder Basse til Sørup dette Epitaphium forfærdige. Neden under: 1646 lod Frue Anne Basse til Sandrup fornye dette Epitaphium til sin Faders og Moders Ihukommelse.

I Sacristiet er følgende Liig:

Axel Rosenkrantz Holgersen, døde i Bergen 1648. Hans Søster Kirstine R. døde 1649 23 Aar.

Johan Joachim Grabou, Befalingsmand paa Borrebye, hvis Frue var Anne Stenov Hans Datter til Sørup, døde paa Sørup 1667 73 Aar gammel. Et balsomeret Barn af Basse.

Tvende Børn af Geheime-Raad Baron Conrad Ditlev von Knuth.

Desforuden tvende Liig-Stene over Sogne-Præsterne: Sören Ottesen, som døde 1629 63 Aar gammel, og Jacob Adzersen Arp, som døde 1702. Hvad Grev Knuth har givet til Vetersløv Hospital, kan sees i Hofm. Fund. Tom. VII. pag. 518.

- r) Paa Klokkerne i Taarnet findes Aarstallene 1618 og 1650. Alteret er forgyldt, og paa Pillerne for Choret sees Grevinde Knuths Vaabener 1757.

Under er Crusifix staaer Luxdorfs Vaaben 1720 og denne Inscription:

Vulnera sert Christus Colaphos mortemqve cruentam. – Ponitur offense sic gravis ira Dei 1563.

Alsted- Herred I Sorøe Amt.

Sorøe. (Tom III. pag. 50 Hømb.) Sorøe Kiøbstæd. Sorøe Lade-Gaard.

- 1) Slaglille Sogn og Bye, 12 G. 2 B. 21 H. (s) Brandsmark, 4 g. 1 H. Sorøe store Lade-Gaard, foruden Præste-Gaarden. Saxbroe Mølle. (321)
- 2) Biernede Sogn og Bye, 7 G. 14 H. (t) Fulbye, 10 G. 15 H. Ebberup, 8 G. 6 H. I Sognet, 8 H.

Samsø Land

Slagelse-Herred i Corsøers Amt.

Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.

Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.

Corsøer Kiøbstæd i Corsøers Amt.

Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.

Ringsted-Herred i Ringsted Amt.

Alsted-Herred i Sorøe Amt.

Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.

- 3) Fiennisløv Sogn (u) Finnisløvmagle. Mørup Herre-Gaard. Morup Mølle. (322)
 - 4) Alsted Sogn og Bye. (v) Knudstrup. Hylstrup. Flinterup. En Vand-Mølle.
 - 5) Gyrstinge Sogn og Bye, 20 G. 2 B. 28 H. (x) Øsløv Vester, 12 G 18 H. Foruden Præste-Gaarden, en Mølle og en Selv-Eyer paa 4 Tdr. Hartkorn. (323)
 - 6) Braabye Sogn og Bye, 20½ G. 25 H. (y)
 - 7) Pedersborg Sogn. (z) Boerødbye. Hauerdrup. Liunge (324)
 - 8) (Tom III. pag. 51.) Bromaae Sogn og Bye, 11 G. 10 H. (a) Kroerup, 11 G. 4 H. Krogeruphuus, 1 G. 2 H. Ebberup, 3 G. 1 B. 6 H. Ødemark er en ufrie Gaard af 19 Tdr. Hartkorn.
 - 9) Liunge Sogn og Bye, 22 G 14 H. (b) Suserup, 4 G. 8 H. Suserup Mølle. Nyegaard, 1 G. Oldeberg, 1 G. Topshøi, 9 G. 10 H. Flinterup, 3 G. 3 H. Steenstrup, 4 G. 3 B. 7 H. Eskildstrup, 7 G. 3 B. 4 H. Kongskilde Mølle. Nyerupgaard, 1 H. Lindebierg, 2 G. 3 B. Ørnstrupgaard dens Jorder ere lagte under Sorøe store Lade-Gaard og er nu alene et Huus.
 - 10) Flinterup Sogn og Bye, 7 G. 8 H. © Tyrstrup, 4 G. 13 H. Vildsted, 6 G. 1 H. Damholt, 1 G. Hellestrup Herre-Gaard. (325)
 - 11) Steenmagle Sogn og Bye, 30 G. 21 H. (d) En Veyr-Mølle. Assentorp, 12 G. 7 H. Nyerupbye, 5 G. 1 B. 5 H. Vandlosebye, 13 G. 10 H. Udstrup 6 G. 4 H. Kyringe, 5 G. 1 B. 6 H.
 - 12) Munkebjergbye Sogn og Bye, 15 G. 17 H. (e) Dovringe, 12 G. 1 B. 10 H. Vædebye, 6 G. 1 B. 5 H. Af Rudebye, 8 G. 12 H. Eskildstrup Herre-Gaard. (326)
 - 13) Bringstrup Sogn og Bye, 7 G. 15 H. foruden Præste-Gaarden (f) Ørslevbye, 12 G. 8 H. Eggerup, 6 G. 3 H. Lille Svenstrup. 1 G.
 - 14) Sigersted Sogn og Bye, 23 G. 23 H. (g) Englestrup, 4 G En Mølle. Schiellerod, 6 G. 4 H.
- s) I Taarnet ere to Klokker, den ene fra 1431 og den anden fra 1548. Kirken menes at være bygt af Biskop Absolon, som eyedede hele Herredet. (321)
Deri ere tre Epitaphia over Præster, nemlig: Over Provst Morten Lipper var 53 Aar præst paa tre Stæder, døde 1731. Sogne-Præst Jørgen Hammer, døde 1744 77 Aar gammel. Provst og Sogne-Præst Christian Laurenberg, døde 1695 59 Aar gammel; han gav og en Capital til Sognets Fattige. See Hofm. Fund. Tom. VII. pag. 601.
Et Eptaphium over Sogne-Præst Christopher Nyeholm, døde 1768.
I Slighøi blev 1760 funden en liden Guldspand saa stor, som en Fingerbølle, som kom paa Konst-Kammeret.
Sogne-Præst Hr. Christopher Schröder har ladet bygge et Præste-Enke Huus paa 19 Fag med Kongelig Tilladelse af 18 Augusti 1769 hvori meldes hvad derfor skal betales af enhver Successor.
- t) Kirken er bygt af Qvader-Steen i Form af en gammeldags Bispe-Hue: paa Knappen af Huen er Taarnet med to Klokker, indvendig hviler Hvelvingen paa fire Pillere. Ved Vaaben-

Huuset ere tvende Stene med Inscript. See Marm. Dan. Tom. I pag. 204 om at Ebbe Schialmonis Søn har bygt Kirken.

I Biernede er en stor Gaard paa 15 Tdr. Hartkorn, som har fine Marker for sig selv; der findes Rudera af en grundmuret Bygning.

Til dette Sogn hører Krebs-Huuset, som er et Vertshuus, Zarzebroe-Mølle, to Skovhuuse og Vindebroehuuset.

u) I Taarnet ere to Klokker.

Denne Kirke melder Saxo Gram. At være bygt af Biskop Absolons Moder, Asser Rögs Enke, med to Taarne, som 1561 blev gjort til et Taarn; Under Taarnet i Kirken ere to høye Steen-Pillere, saa glatte som Marmor. Alter-Tavlen er et Skilderie, givet af Luxdorf; Alter-Bordet er sort Marmor. Dertil ere to Lysestager givet af Daniel Denov til Mørup. Pulpituret af Luxdorf og Worm 1720. (322)

Prædikestolen og Chor-Verket er malet med Bibelske Historier.

I Kirken er begravet endeel af Mørups Eyere, nemlig: Hach Nielsen, Jomfrue Vita Biering, Christen Michelsen, Kongens troe Tiener, aflagt med Mørup i 23 Aar, døde 1609.

Azer Rög boede der forud paa en Gaard, kaldet Finnisløflille.

v) Kirken er med Taarn og to Klokker, den ene givet af von Plessen til Nesbyholm 1736 den mindre fra 1618.

Alter-Tavlen, Prædikestolen og Korsverket givet af Christian Maccabæus Alpinas, den første Forstander i Sorøe, og Frue Kirsten Gagge 1593. Pulpituret er fra 1684.

En Liig Steen over Frue Anne Elisabeth Vostman, fød Ulfeld; det aabne Begravelse er fyldt med Jord.

Tvende Epitaphia over Sogne-Præster, nemlig: Herr Johan Severin Frank, som døde 1739 55 Aar gammel. Og Herr Jacob Borchardsen, som døde 1695 i hans Alders 62 Aar.

Ved det Søndre Vaaben-Huus i Muren, er en Steen med Runeskrift, som er anført i Wormii Monumenta Dan. pag. 131.

Sognet kaldtes forud Axelsted efter Biskop Absolon, som hele Herredet har Navn efter.

Der har staaet et Slag imellem Kong SIGVARD og Kong HAAGEN som varede i ti Dage, da de begge omkom, og de Danske beholdt Seyren; HAAGEN blev begravet i en stor Høy. See Saxo Grammat.

Annexet er Fiennesløv.

w)

x) I Kirken er at merke: Alter-Tavlen, givet 1593 af Christ. Macabæus Alpinas. See Dån. Bibl. Tom. II. Pag. 51.

En Liig-Steen over Sogne-Præst Peder Hansen Lolik, døde 1710. (323)

Et Epitaphium over Sogne-Præst Peder Ladorf, døde 1741.

Præste-Gaarden brændte om Middagen i Aaret 1663, da syv Mennesker tillige levende opbrændte, hvoriblant to Præster, nemlig: Sogne-Præst Jens Poulsen, 68 Aar gammel, og Henrich Thygesen, Sogne-Præst til Bringstrup.

I Sognet er mange Steendysser.

- y) I Taarnet ere to Klokker; Kirken er prydet og malet da Herr Skytte var Sogne-Præst. Der har fordum været to Faner, som i de Catholske Tider brugtes, naar der var Tørke. Sognet har Navn af Næsbye Broe, og Aaen skiller Alsted og Tyberg Herred fra hverandre.
- z) Kirken er en Kors-Kirke ved Odden af Sorø Sø beliggende, med et bredt Taarn og to Udbygninger; denne seer ud, som enn gammeldags Fæstning, har to Klokker fra 1586 og 1594 samt et Seierverk.

Alter-Tavlen er meget smuk Billehugger-Arbeyde med Døre for.

Daaben ligeledes og paa Chorsdøren staaer: at Prædikestolen og Stolene ere prydede og malede i Biskop Henrich Bornemans og Sogne Præst Magister Jens Schielderups Tid 1694. Hvor Kirken staaer skal fordum have staaet Pedersborg Slot, som har Navn efter Peder Torstensen, der 1346 blev myrdet paa sin Bryllups-Nat; Man kan endnu see at Fæstningens Volde har begyndt ved Sorø Sø og endet ved Indgangen af Closter-Øen, som er Fiskerig af Krebs, Gedder, Aborre, Brasen, og udertiden Malle. Sorø Sø er og Fiskerig, hvorover ligeledes er en Broe, og den almindelige Lande-Vey til Kiøbenhavn. See Hofm. Fund. Tom. VII. pag. 553.

Paa en Bakke, kaldet Kirkebjerg, findes store Stene lagt i en Circul, hvor der menes at have staaet et rund Capel. (324)

- a) I Taarnet ere to Klokker fra 1558 og 1587.
Paa Alter-Tavlen sees Maccabæi Alpini Navn.
Kalken er givet af Oberste Friderich Alpini Navn.
Kalken er givet af Oberste Friderich Chr. V. Rampe.
Om Ødemark Gaards Hospital er anført ved Sorterup Kirke i Slagelse-Herred. See Hofm. Fund. Tom. VII. pag. 555.
Norden for samme Gaard er en Sundheds Kilde, som besøges St. Hans Aften.
I Sognet ere to Fiskerige Søer: Lille Sø og Magle Sø.
Sognet kaldes Bromaae efter den stridende Aae, som løber ved Byen.
- b) I Taarnet ere to vellydende Klokker.
Geheime-Raad Grev Holstein til Lethrabort har givet Jernverket om Alter-Foden.
Paa Kalken staaer: Johannes Stephanus Rector Scholæ Sorensis, 1610.
Kirken er indvendig prydet og malet ved Sogne-Præsten Anders Skyttes Omsorg; over ham er et Epitaphium, hvoraf sees at han var der Præst i 40 Aar, og døde 1716 i hans Alders 83 Aar.
- c) Alter-Tavlen er givet 1633 af Dorthe Rud til Hellestrup, Christian Gyldenstiernes Enke. (325)

- I et aabet Begravelse ligger General-Major Masbak med Frue, Datteren og hendes Mand General-Major Donep. Oberste Kalkreuter, den sidste gav Hellestrup Gaard og Gods bort paa de Vilkor, at Ti aldrende Officerer af Indkomsten skulde nyde hver aarlig 60 Rdlr. og Ti Fattige paa Godset hver 24 Rdlr. aarlig i to Terminer Ifølge Foundationen 1751, som er indført iblant de Kongelige Forordninger og Hofm. Fundat. Tom. VII. pag. 594. Siden er Gaard og Gods kommet under Sorøe Academie imod at der forholdes efter Foundationen.
- d) I Taarnet ere to Klokker hvorpaa staaer Aarstallene 1516 og 1614.
Alter-Tavlen er givet 1591 af Christ. Maccabæus og Kirsten Gagge.
Prædikestolen 1608 af Magister Johannes Stephanus.
Abalat-Esken af Sophie Hammer. Sølv-Flasken 1682. En Sølv-Kande af Sogne-Præsten Anders Julius 1709, som var Præst 43 Aar, døde 1728 i hans Alders 70 Aar, og har en Liig-Steen over sig.
Ved en Høy, kaldet Stageberg, er en skøn Kilde.
- e) I Taarnet ere to Klokker, den ene fra 1578, den anden fra 1583 med Mette Erichs Datter Urne, og Frantz Urnes Navne.
Alter-Tavlen er givet 1593 af Ch. Maccabæus, og renoveret 1757 da Geheime-Raad Carl Juel var Ober-Hofmester i Sorøe.
Ved Alteret er et Jern beslagen Skriin og et Røgelse Kar.
Prædikestolen over Choret 1595. Pulpituret 1587.
I Sognet ere to Fiskerige Søer, nemlig: Munkebjergby og Eskildstrup Søer. (326)
- f) Taarnet er ved den Østre Ende tilbygget 1749 og i Stand sat 1761 deri ere to klokker, og Kirken tilhører Kiøbenhavns Universitet.
Paa Sprinkelverket i Choret sees Biskop Bagers Navn.
En Sølv Kalk og Disk er givet af Provst og Sogne-Præst Henrich Thygesen, som blev 1663 udbrændt i Gyrsting Præste-Gaard, da han var der for at communicere sin Naboe-Præst.
I Byen sees Rudera af en Herre-Gaard paa 30 Tdr. Hartkorn, og tilhører Grevinde Laurvig.
- g) Kirken er med Taarn og med Udbygning midt paa.
Indvendig er endeel Malinger, deels Bibelske Historier, deels St. Jørgen ridende paa en Drage, 1508.
Byen menes at have Navn efter Kong SIGER, hvis Begravelse vises ved et Led, og ved Enden hans Datters Signe.
Sydvest for Byen paa en flad Høy, kaldet Signillis-bur, skal bemeldte Signe 212, ladet sig der paa Slottet indbrænde, da hun saae sin Kiereste Houbord blev hængt ved Houbords Høy.
See Wormii Monum. P. 138. og Theat. Dan. pag. 127.
I den Nordre Mark ved en Kilde Valbrønden, menes efter Tradition, at Kong SIGER er falden imod Printz Hagbar. (327)

Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.

Hvor er beliggende. (Tom III pag. 50.) Ringsted ligger Sydvest fra Kiøbenhavn 8 Mile, fra Roeskilde 4 Mile, fra Slagelse 4 Mile, fra Kallundborg 7 Mile, fra Nestved 3 Mile, fra Holbek 4½ Miil, saa at byen ligger midt i Landet (327) og har de smaa Kiøbstæder omkring, ligesom en Ring, hvoraf somme mene, at Byen har Navn, andre af Kong RING, hvorefter og Sigersted, som ligger ¼ Miil fra Byen, har Navn, saasom hans Fornavn var Sigur eller Sigvard; han levede i det 7de Seculo, og dræbte Kong HARALD HYLDETAND vid. Atlas Dan. Tom III. pag. 51.

Byens Skiæbne og Privilegier. (Tom III. pag 51) Omendskiønt Byen ligger midt i Landet, og maa hente Vahrene fra andre Søe-Stæder, har den dog udi de Catholske Tider været i stor Anseelse og havt sex Kirker, men er siden bleven gandske forringet ved Ildebrand, nemlig:

1242 brændte endeel af Byen.

1534 brændte ligeledes endeel af Byen.

1692 afbrændte den halve Deel af Byen.

1716 en fierde Deel af det, som var tilbage.

1747 endnu en saare stor Deel af Byen.

Ved disse Ildebrande har Byen mistet sine gamle Privilegier, saa at ingen Originaler haves, dog findes et gammel Mageskifte-Brev, som Ringsted Borgere har indgaaet ved Bønderne i Beenløse 1585 og blev confirmeret 1767.

Byen fik af Kong CHRISTOPHER III 1441 Kiøbstæds-Privilegium, som af fremfarne Konger er stadfæstet.

Man maa ellers slutte, at Kongerne i denne Bye har forud haft Sæde, thi der menes, som forhen er meldt, at denne Bye har haft Navn af Kong RING, som der boede, Svenstrup af Kong SVEND, Haraldsted af Kong HARALD, Skioldnesholm af Kong SKIOLD, og Humbløse af Kong HUMLE, hvilke Steder ligge rundt om Ringsted, saa at man maa slutte at Konge-Sædet, nogen Tid maa have været i Ringsted, som ligger midt i Sielland, da der findes mange af deres Steendysser der i Nærværelsen. (328)

Gader og Stræder. Gaderne ere: Nørregade, Closterstræde, Søegade og St. Hans Sogn. Gaarde og Huuse 107, assurureret foruden Kirken og Landstinget for 3868 Rdlr.

Borgernes Antal. Borgernes Antal er for nærværende Tid 105, hvorunder Geistligheden og deres Enker ere beregnede, hvilke bestaae foruden de Geistlige og Øvrigheden, af Amtsforvalteren, Landstings-Høreren, og nogle Fornemme, en Post- og Vognmester, 2 Kiøbmænd, 1 Farver, 45 Handverksmestere alle Slags, 25 Agerdyrkere, hvoraf nogle ere Kiøbmænd og Handverksmænd, i alt 450, som svare Extra-Skat; unge og gamle 709 Siele.

[Samsøe Land](#)

[Slagelse-Herred i Corsørs Amt.](#)

[Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Corsør Kiøbstæd i Corsørs Amt.](#)

[Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.](#)

[Ringsted-Herred i Ringsted Amt.](#)

[Alsted-Herred i Sorø Amt.](#)

[Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.](#)

Fordum har været fire Lehnsmænds-Gaarde der i Byen; den Vordingborgske svarer Grund-Skat 1 a 2 Mark til Vordingborg Skriver-Stue, Skioldnesholm til Herre-Gaarden af samme Navn aarlig 14 Skilling. Bavelse, en Gaard, er undergaaet, og Ringsted Closter, som nu er Herre-Gaard. St. Jørgens Gaard med fire Huuse ligger midt i Byen har 8 Tdr. Hartkorn, hvoraf svares Skatter som af Bonde-Jord, og hører ey under Byen, men Herredet.

Raadstuen er en Bindingsverks Bygning én Etage høy, og Byens Øvrighed bestaaer kun af en Byefoged og en Byeskriver.

Mark-Jorder. For nærværende Tid regnes de Jorder, som Indbyggerne bruges, og som haver lagt til den Latinske Skole for 42 Fierdinger eller 168 Tønder Hartkorn, foruden 4 Tdr. Hartkorn, som kaldes Kirke-Jord, hvoraf Kirken faaer Landgilde; til Præste-Gaarden ligger 10 Tdr. Hartkorn, men nu findes alene 8 Tdr. Hartkorn, af disse 165 Tdr. Hartkorn svares i Landgilde 165 Tdr. Byg og 12 Tdr. Havre til andre Skoler, hvoraf Kiøge faaer 50 Tdr. Byg, Vordingborg 50 Tdr. Byg, Disciplerne i Kiøge Skole 65 Tdr. Byg og 12 Tdr. Havre efter Kirke-Kiøbet. (329)

Handel og Næring. Hvad der kunde være Byens Opkomst. Der ere alene to Kiøbmænd, siden de maae hente Vahrene fra Søe-Stæderne, Avlingen er det beste, dertil er 25 Avlsbrugere, hvoraf de fleste kiøre Fragt, Handverkerne ere ikke af stor Betydning; Derimod var det til Byens Opkomst, om Borgerne kunde faae den Latinske Skoles Jorder at kiøbe, ligesom andet Kiøbstæd Jord for taalelig Priis imod at svare Afgiften til den Latinske Skole aarlig efter Capitels-Taxten, hvorved Byen kunde komme ud af Fælleskab med omliggende, og i steden for tre Marker indrette Eyendommen i fem Marker.

Kirken. Ringsted Sogne-Kirke, som ligger i den Vestre Ende af Byen, henimod Sønden er en anseelig Bygning med gebrokken Tag og to store Udbygninger i samme Høyde, som Kirken selv, nemlig endnu staaer et gammelt Alter fra de Catholske Tider, er oven for begge disse Udbygninger i den Østre Ende. Strax neden for bemeldte Udbygninger, midt imellem det gamle Chor og den øvrige Deel af Kirken, er det nye Chor med et andet Alter, to Skrifte-Stoele, samt Rectors, Hørernes og Disciplenes Stole. Oven paa den Deel af Kirken, hvorunder det nye Chor er, staaer imellem de tvende Udbygninger Klokke-Taarnet, bygt, saavelsom hele Kirken, af Grund-Muur i en Qvadrat, hvori er et Slag-Uhrverk og fire Klokker, foruden den saa kaldede Storm-Klokke, som henger i et Lyd-Hul paa den Nordre Udbygning. Atter oven paa dette Taarns flakke Tag er opreist et rundt Træ-Spiir med Jern-Stang, Knap og Fløy, staaendes paa sex høye Piller, der ikke alene gaaer igennem, men og langt oven for Taarnets Tag. Hele Kirkens Tag paa den Nordre Side, saavelsom Taarnet oven paa og dets Spiir rundt omkring, er belagt med Blye, ligesom og paa den Søndre Side, undtagen dens Udbygning, som er et Capel, der tillige med det gebrokne Tag ved samme Side, (330) er Teglhængt. Indvendig i Kirken er desforuden et Pulpitur, fire Rader Stole, et lidet

[Samsø Land](#)
[Slagelse-Herred i Corsøers Amt.](#)
[Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)
[Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)
[Corsøer Kiøbstæd i Corsøers Amt.](#)
[Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.](#)
[Ringsted-Herred i Ringsted Amt.](#)
[Alsted-Herred i Sorø Amt.](#)
[Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.](#)

Orgelverk, og runden om paa Væggen adskillige Adelige Vaabner afmalede. Ved den Østre Ende af Kirken langs ud med Siden af den Nordre Udbygning er tilsat et grundmuret Huus med et Teglhængt Halv-Tag, hvori Landsting holdes, og ved den Søndre Udbygning Østre Side er opført ligesaadan et Teglhængt Halv-Tag, hvori Landsting holdes, og ved den Søndre Udbygning Østre Side er opført ligesaadan et Teglhængt Huus med Halv-Tag, hvori forud blev holdet den Latinske Skole, som nu staaer øde. Denne Sogne-Kirke er bygt af den Roeskildske Bisp Mester Svend Norbagge, som kan sees af følgende gamle Document. I Kirkens gamle Chor henger paa Muren nagelfast et lidet Skab, hvori forvares et Bræt, som er overtrukket med Pergament, hvorpaa er skrevet med Munke-Bogstaver i det Latinske Sprog en Fortegnelse og Efterretning om de Kongelige Liig, hvilke de ere, naar de ere døde og der begravne i Kirken, af denne Indhold:

Anno Domini 1130, 7mo Idus Januarii Sanctus Kanutus Dux Dacie Filius Regis Erics Egothæ in Cypro mortui martyrisatus suit á magno filio Nicolai tune Regis Danorum in silva Haralstat & sepultus est Ringstadii ante summon altare, qvòd tunc ibi erat in Ecclesia beate Marie virginis, qvam edisicavit Zweno Noricus, Episcopus Roschildensis, sed anno Domini 1170 dictus Sanctus Kanutus ad aram est translatus 7mo Kal. Julii. Ad pedes istius pretiosi Martyris ad orientem sepulchri sui jacet gloriosus Fulus suus Waldemarud Primus, ampliatus hujus ecclesie, qvi obit Wordingburch anno Domini 1182, 4to idus Maji, 3tio idus Maji, Ad dextram istorum javet filius ipforum Christophorus Dux Jutie, qvi obit anno Domini 1166, 3 idus Aprilis. Infra istos ad orientem scilicet intra valvas jacer Kanutus filius Waldemari Primi Rex Danorum ac Selavorum, Pomeranorum ac tetins Holtzatie (331) sed & Dux Estonie, qvi obit anno Domini 1202, anno vero regni sui 21 3. Idus Novembr. Ad cujus lævam jacet foror sua Rikiza Regina, uxor Erics regis Suecie, qvæ obit Anno Domini 1210 8 idus Maji. Ad orientem citra istos jacet frater eorum Waldemarud Secundus Rex, Legislatus Danorum, filius Waldemari antedicti, qvi obit Anno Domini 1241 6 Kal April & regnavit 39 annis. Et ad lævam ejus jacet prima uxor sua Dagmar, filia Regis Bohemie, qve obit Anno Domini 1213, 9 Kal. Junii. Et ad dextram ejus jacet uxor sua secunda Beringera coronationem fuam in venatione in silva Rosnes per militem de ballista cafu percuffeus in pede, obit Anno Domini 1231 7mo Kal Decembr. Ad dextram ejus jacet uxor sua Elonora filia regis Hispanie, qve obit Anno Domini 1231 2. Idus Maji. Ad finistram istorum versus septentrionem jacet Kanutus Dux Lalandie, filius Christofori Regis, filii Waldemari secundi, qvi obit 12mo, Kal. Januarii. Derinde ad orientem requiescit beatus Ericus Rex, filius regis Waldemari secundi, qvi interfectus est, & submersus in Slie Anno Domini 1250, 6to idus August. Anno regni sui 10mo, sed translates Ringstad de Slesvigh per fratrem suum Christoforum regem Danorum sub Anno Domini 1257 Ad pedes beati Erics jacet Ericus rex filius Erics Regis intersecti in Finderup 1286, ejus Erics filius obit Anno Domini 1319 idus Novemb. Qvi regnavit Annis 33. Et ad sinistram suam jacet mater sua Agnes Regina, uxor Regis Erics Wiberg sepulti, filia Alberti Marchionis Brandenburgensis, qvi obiit Anno Domini 1300. 3 Kal. Octobr., sed ad dextram ejusdem (332) Erics jacet Ingeburg uxor sua filia Magni regis Suecie, qvæ obiit Anno Domini 1319 nonis April. Et juxta

Samsø Land
Slagelse-Herred i Corsørs Amt.
Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.
Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.
Corsør Kiøbstæd i Corsørs Amt.
Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.
Ringsted-Herred i Ringsted Amt.
Alsted-Herred i Sorø Amt.
Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.

eam ad austrum jacet germanus suus Birgerus Rex Suecie, qvi obiit Anno Domini 1321 pridie Kal. Junii. Et cum eo jacet uxor sua Margatetha filia Regis Erici & Agnetis predictorum, qve obit Anno Domini millesimo 1341 6 nanas Martii. Horum anime reqviescant in pace perpetua! Amen.

Efter denne Pergaments-Tavles Indhold findes endnu efterfølgende Kongelige Personers Begravelsers-Steder her i St. Bendts Kirke, nemlig:

1. Paa Graven over Hertug Knud Martyr ligger en ordinair Liig-Steen, hvori denne Inscription er udhugget: Canutus filius Regis Danorum Erici Ejegod, Dux Sleswici Slavoniæ & Vandaliaë nominatus & coronatus Obotretorum Rex ab Imperatore Lothario ob fuspicionem regni Daniai á Patruale suo Magno filio tum regnantis evocatus 7 die Januarii Anno Christi 1130 nesarie trucidatur est in numerum Sanctorum cultuqve & honores divinos accepit Anno 1170, filio Waldemaro id petente á Pontifice Romano.
2. Over Kong WALDEMARI I. Grav ligger og en slet og jevn Steen med disse faa Ord: Waldemarus Primus Rex Daniaë, som er tegnet med nu brugelige Bogstaver, ligesaa over
3. Hans Dronnings Grav, med denne Inscription:
Regina Sophia uxor Waldemari Primi.
4. Hertug Christophers Grav haver denne Paaskrift: Christophorus filius Waldemari Primi.
5. Kong WALDEMAR II. tillige med tvende Hustruer ligger midt i det nye Chor, hver med sin Steen over sig, saaledes at han haver en Dronning paa hver sin Side af sig: Paategnelsen er med (333) de nu brugelige Bogstaver paa alle tre Stene saaledes: Paa den mellemste: Waldemarus secundus Legislatur Danorum.
6. Paa den Steen ved hans venstre Haand kan intet løses mere end – Regina Dagmar prima Uxor Waldemari II.
7. Paa den Steen ved hans høyre Haand kan intet læses mere end – Regina uxor – Waldem.
8. 9.) Kong Byrge af Sverrig og hans Gemahlinde under én Steen med denne Paaskrift: Byrgerus Rex Sveciæ uxore sua Margareta.
- 9.
10. Kong ERIC PLOGPENNINGES Liig-Kiste er indmuret i en Pille udi der gamle Chor ved den Nordre Side, og uden paa Pillen er tegnet med Munkeskrift:
Illustris dacie princeps Rex Divus Ericus
Flumine fraterno livore necatus & ense
Qvem variis fignis scelerum decoraverat ultor
Christus, & hac condi cælibe jussit humo.
11. & 12 Kong ERIC MENVED og hans Dronning INGEBORG ligger bag ved det nye Chors Alter, I en ophøyet muret Grav, som er overklædt med en Kobber Plade, hvorpaa de begge i fuld Corpus ere udstukne, og derom læses deres Gravskrift tegnet med Munke-Bogstaver, som Ord fra Ord er anført af Baron Holberg i hans Dannemarks Riges Historie pag. 419 hvorfor der her forbigaaes. Flere Kongl. Liig-Steder i denne Kirke ere nu ikke at kiende, og

Samsøe Land
Slagelse-Herred i Corsørs Amt.
Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.
Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.
Corsør Kiøbstæd i Corsørs Amt.
Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.
Ringsted-Herred i Ringsted Amt.
Alsted-Herred i Sorø Amt.
Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.

de, som nu findes, ere i de ældre Tider forandrede og fordervede, formedelst Choret's Nedstøttelse, uden dette sidste Monument alene, som dog er meget beskadiget.

Adelige og Abbeders Liigstene med Munke-Skrift:

- 1) Anno Domini 1381 sculptus est lapis iste sub quo requiescant Dominus Jacobus Jonszonides Scave, & Karstine uxor ejus. Orate pro eis. (334)
- 2) Hic jacent Dominus Johannes Scawe miles cum uxore sua Domina Christina & filio suo Domino Nicolao Scawe milite, qvi Nicolaus obit 1452.
- 3) Hic jacet nobilis Vir Herlogus Skawe Armiger de Algistorp, qvi obiit Anno Domini 1500 & uxor ejus Domina Öлгаard Hemmingsdrup.
- 4) Hic jacet venerabilis Pater & Dominus Frater Petrus qvondam Abbas & Restaurator hujusloci, qvi obit Anno Domini 1425 die Translationis fancti Kanuti Ducis.
- 5) Hic jacet frater Petrus Nicolai qvondam Abbas hujus loci, qvi obit Anno Domini 1518.
- 6) Hic jacet frater Nicolaus Joannis qvondam Abbas hujus loci, qvi obit Anno Domini 1537.
- 7) Hic jacet frater Nicolaus Joannis qvondam Abbas hujus loci, qvi obit Anno Domini 1540.
- 8) Corpus Joannis Laurenti hæc faxea moles
Condit, qvi & Abbas Ringstadiensis erat.
Ottoniæ ac civis septenis præfuit annis
Vir gravis ac prudens relligione pius.
Sarcophagus putridam carnem sumit ossaqve claudit
Mens gaudet cælo perfruiturqve Deo. Obiit anno 1561 Die 2 Septemb.
- 9) Hic qviescit Dominus Nicolaus Peteri Miles de Aagaard in Jutia. Qvi eret Pater Maucii (fortasse Mauriti) qvorum anime requiescant in pace. NB uden Dag og Aar.

Et prægtigt Epitaphium, hvorpaa er at læse disse Ord: Her timeligt, der ævigt: derefter rette dig. I Dag Græs, i Morgen Høe. Oluff Mauritzen, Anne Hardenberg. Her ligger begravet erlig og velbyrdige Mand Oluff Mauritzen til Bollerup, Brentved og (335) Clausholm, som var Hr. Mauritz Olsens, Ridders Søn til Bollerup, og var han den sidste af den Slægt paa Sverd-Siden, med sin elskelige Huus-Frue, Erlige og Velbyrdige Frue Anna Hardenberg, Salige Corfitz Hardenbergs Datter af Skioldmose, og kallede Gun hannem paa Clausholm den 25 Junii Aar 1573, og lod hannem hans kiære Huus-Frue, Frue Anna Hardenberg bekaaste denne Sepultur Aar 1575, og kallede Gud Hende anno 15-.

Nok et andet Epitaphium med denne Inscription: Ivaro Bartholino Viro, Doctrina, pietate & omni virtutum genere laudatissimo Regio hujus loci Præsidi, in Domino sancte defuncto, 28 Sept. Anno Salutis 1583. Sacrum. Derpaa fiorten Elegiaca, som endes med disse Ord: Officii & æternæ memoriæ ergo M. F. Tilsidst sluttes der med det Sprog af Phil 3. v. 10 paa Grædsk med store Grædske Bogstaver, dog uden Sitation.

Derforuden findes disse Adelige Liig-Steene med slig Paaskrift:

- 1) Her ligger begraaffvid Sal. Torben Oxe, som var Hr. Johan Oxis Søn til Nielstorp, og døde paa Gisselfeld den 9de Januar Anno 1547.
- 2) Her ligger begrafven Erlig Velbyrdige Mand Johan Bech, Erlig og Velbyrdig Lave Bech til Førsløf, og Erlig Velbyrdige Frue Agata Grubes Søn, som døde her i Ringsted den 16 Jan 1600.
- 3) Her ligger begravnen Erlig og Velbyrdig Preben Urne, som var Erlige och Velbiurdige Axel Urnis och Frue Birgitte Gyldenstierns til Rygaard deres Søn, som blev født paa Ringsted-Closter den 7de Julii Anno 1620 och døde der sammesteds den 17de Februarii Anno 1621.

I Atlas Dan. pag 56 meldes at Kong ERICH ligger ved den Østre Side, men han ligger ved den anden Pille paa den Nordre Side i en Ege Kiste. I Marm. Danica Tom. I fra pag. 173 til 183 (336) findes foran anførte Inscriptioner optegnet efter Alphabetet, og nogle Inscriptioner, som forhen er anført i Extract, Ord til andet indført.

Inscript paa Klokkerne. (Tom. III. pag. 51) Paa den største Klokke staaer følgende Inscription: Help Jhesus, Maria Anna & S. Susanna. Ora pro nobis. Paa den anden: 1514. Og paa den tredje: 1651.

Kirken har først været kaldet Vor Frue Kirke, Maria til Ære, siden da Hertug KNUD 1130 af sin Fetter blev ihieslagen oh canoniceret af Paven, derefter optagen 1170 og Skrinlagt, blev den kaldet St. Knuds Kirke; derefter har Kirken faaet Navn af St. Bendts Kirke, efter Closteret, som ligger derved, og er nu en Herre-Gaard, men var forud et Abbedie og et stort Benedictiner-Closter, først anlagt af Kong SVEN ESTRIDSEN, som døde 1074 og fuldført af Biskop Norbagge i Roeskilde Aar 1081 og 1082, det blev ligeledes først kaldet Vor Frue Closter, siden St. Knuds Closter og endelig St. Bents, hvorefter i det Danske Magazin omstændig er anført.

St. Hans Kirke. Af St. Hanses Kirke er nu ey mere end Kirke-Gaarden, som de i St. Hans Sogn betiener sig af, for det øvrige hører Beboerne til bemeldte St. Bent es Kirke; hvortil hører og 6 Landsbyer, St. Jørgens-Gaard, Søllings-Gaard, Hauge-Mølle, og Høms Mølle foruden Ringsted-Closter. 1576 fik Byen af Kong FRIDERICH II. Tilladelse at nedbryde St. Hanses Kirke, og henlegge dens Indkomster til St. Bentes Kirke.

Gamle Begravelse-Steder paa Marken. Sonden for Ringsted i Aae-Marken ligger adskillige opførte Høye, kaldet: Kongs-Høye, som siges at være Begravelse-Steder for Kongerne i de

[Samsø Land](#)

[Slagelse-Herred i Corsøers Amt.](#)

[Vester Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Øster Flakkebjerg-Herred i Antvorskou Amt.](#)

[Corsøer Kiøbstæd i Corsøers Amt.](#)

[Slagelse Kiøbstæd i Antvorskou Amt.](#)

[Ringsted-Herred i Ringsted Amt.](#)

[Alsted-Herred i Sorø Amt.](#)

[Ringsted Kiøbstæd i Ringsted Amt.](#)

Hedenske Tider; Man har gravet i samme, men har ikke funder andet end nogle Leer-Krukker med Aske og Messing Ringe. (337)

Skoler. (Tom III pag. 51) Ved St Bentes Kirke har tilforn været den Latinske Skole, som 1740 blev ophævet, ligesom og en Spise-Stue for de Fattige, som nu ey er mere til; derimod er der en Dansk Skole hvor Chor-Degnen læser for fattige Børn. Det andet Skole-Huus er givet af Magister Blikfelt, hvis Skoleholder nyder 18 Rdlr. Løn, og noget til Skole-Løn af dem, som lade deres Børn der oplære. See Hofm. Fund. Tom VII. pag 58.

Landstinget. Om Landstinget kan meldes, foruden det som i Atlas Dan. er anført, at samme blev fordum holdt i en liden Skov, kaldet Kiærelund, strax ved Ringsted-Mark under aaben Himmel, hvor den Siellandske Lov 1171 blev publiceret, siden er det holdt i Capeller ved Ringsted Kirke, men naar det er begyndt vides ikke. 1535 blev Anne Meinstrup ihielslaget af Kiøbenhavns Borgere. Da Capellet, hvori Landstinget holdes, er opført i to Buer, og udgjør en Hoved-Muur af Kirken, saa maa Landstinget formodentlig være lige saa gammel som Kirken. 1698 og i synderlighed 1734 er Landstingets Bygning sat i Stand. Protocollerne ere begyndte 1630 og ældre findes de ikke; de forrige maa være i Krigen 1658 eller ved Ildebrand ødelagde. Der øvrige findes i Atlas Dan. pag. 58. hvor Landsdommernes Navne tillige ere anførte, undtagen Hof-Junker Brink Seidelin, Landsdommer 1772. Naar man confererer samme Optegnelse med Resenii Atlas, er der endeel Landsdommere som paa Landstinget ikke ere optegnede, nemlig: Johannis Trugilli, 1354. Janus Gierstingius 1411. Herlovius Nicolai, 1420. Laurentius Fiendus, 1434. Nicolaus Jani Skafve, 1446. Andreas Jani, 1443 – 1450. Henrich Arnfeldius, 1574. Benedict. Georgius Skafve 1577. Herlovius Skafve, 1577. Lago Bek, (338) 1577. Andreas Dresselberg, 1582. Lago Beck, iterum 1590. Wilhelm Dresselberg, 1602. Axel Urne, 1622. Jacob Ulfeld, 1624. Georg Seefeld, 1630 ad 1662. Olaus Brokenhuus, 1663. Christianus Stenonius, 1661. Casparus Hiort, 1669. Christopg. V. Ucken, 1672. Holger Parsberg. Saavidt bemeldte Resenius.

Hospital og Fattig-Huus. St. Jørgens Hospital blev 1631 afbrudt, og dens Indkomster lagt til Vartou, hvorimod Byen har fire Senge I Vartou, dog er der et Huus til 8 Fattige. See Hofm. Fund. Tom. VII. pag. 509.

Closter. Der har og i Byen været et Nonne-Closter, kaldet St. Giertruds Closter.

Markeder. Der holdes aarlig tre Markeder, nemlig: i Junii, September og November.